

Cahier 3: Het '*sense of place*' gevoel van de Deurnse antenne

0. Inleiding

In onze eerste analyse van de surveygegevens, die we in het najaar van 2009 voorstelden, maakten we reeds melding van drie voedingsbodems van ontevredenheid. Aan de hand van deze voedingsbodems, die we distilleerden vanuit de wetenschappelijke literatuur (o.a. Huyse 1997, Thijssen 1999 en Elchardus & Smits 2002) preciseerden en breidden we onze aanvankelijke analyses uit in zogenaamde *cahiers*. In deze *cahiers* bespreken we telkens diepgaand een voedingsbodem voor ontevredenheid, waarbij we redeneerden dat de mate waarin deze voedingsbodems aanwezig zijn onder de Deurnse antennes, een invloed zal hebben op hun (on)tevredenheid. Zo bestudeerden we reeds in deze *cahiers* uitvoerig, respectievelijk, de ethnocentrische en onveiligheidsgevoelens van de Deurnse antennes¹. In dit derde *cahier* staan we uitgebreid stil bij de derde voedingsbodem, met name de mate waarin de Deurnse antenne zich (al dan niet) verbonden voelt met zijn district in het algemeen en zijn buurt in het bijzonder: '*sense of place*'. In de wetenschappelijke literatuur besteedt men immers veel aandacht aan de relatie tussen de burger en het lokale niveau en ook aan de mate waarop de burger zich verbonden voelt met dit niveau. Deze verbondenheid tussen burger en het lokale niveau heeft immers belangrijke effecten op het algemene welzijn van de burger, op de mate waarin hij deelneemt aan het gemeenschapsleven en op de solidariteit tussen burgers (o.a. Hay 1998; Lewicka 2005 en Putnam 2000).

Om die relatie tussen burger en district verder te onderzoeken maken we dus gebruik van het concept '*sense of place*' dat een uitdrukking geeft aan de mate waarin de Deurnenaar zich verbonden voelt met het district en de buurt waarin hij woont. In dit *cahier* hanteren we een tweeledige operationalisering van het concept '*sense of place*', met name een sociaal/affectieve verbondenheid en een politiek/bestuurlijke verbondenheid. Wat de sociaal/affectieve verbondenheid van de Deurnse antenne met het district betreft, gaan we na in welke mate de Deurnse antenne zich emotioneel verbonden voelt met het district Deurne. Dit betekent dat we onder andere onderzoeken in welke mate de Deurnse antenne zich effectief Deurnenaar, dan wel Antwerpenaar voelt, hoe graag hij in Deurne woont en waar hij specifiek graag woont. De tweede operationalisering bestaat uit het bestuderen van een eerder politiek/bestuurlijke verbondenheid waarbij we de visie van de antenne over het lokale districtsbestuur nauwkeurig in kaart brengen. Is de Deurnse antenne überhaupt

¹ Zie cahiers 'Omgaan met etnische diversiteit in Deurne' en 'Omgaan met onveiligheidsgevoelens in Deurne'.

geïnteresseerd in de lokale Deurnse politiek? Ziet de Deurnenaar wel een rol weggelegd voor het lokale bestuur? In welke mate heeft de Deurnse antenne vertrouwen in het districtsbestuur? Naast het beantwoorden van deze vragen, bestuderen we eveneens of dit alles een invloed uitoefent op de kennis van de antennes over de lokale politici en de bevoegdheden van het lokale bestuursniveau.

Voortbouwend op eerder wetenschappelijk onderzoek, bestuderen we ook het effect van enkele specifieke socio-demografische variabelen ('leeftijd', 'het aantal jaren dat de antenne in Deurne woont' en 'het opleidingsniveau') op het *'sense of place'* gevoel van de Deurnenaar. In eerder wetenschappelijk onderzoek kwam men immers reeds tot de vaststelling dat ouderen (o.a. Gustafson 2009 en Lewicka 2005) en lager opgeleiden (o.a. Fried 2000 en Gustafson 2006) zich sterker affectief verbonden voelen met hun stad, gemeente of buurt dan jongere inwoners en hoger opgeleiden. We verwachten hierbij dus ook voor de Deurnse context dat *"zowel oudere als lager opgeleide Deurnse antennes zich sterker verbonden zullen voelen met hun district en buurt"*. Voor de variabele 'aantal jaren woonachtig' in een buurt of gemeente is het effect iets minder eenduidig. Zo vindt men immers enerzijds dat de verbondenheid met een bepaalde gemeente of buurt sterker wordt naarmate men er langer woont (o.a. Hay 1998 en Lewicka 2005). Mensen die dus vaak verhuizen of recent naar een gemeente of buurt zijn verhuisd, voelen zich minder sterk verbonden met hun 'nieuwe' woonplaats. Anderzijds kwam men eveneens tot de vaststelling dat hoger opgeleiden die relatief kort in een gemeente of buurt wonen zich wel degelijk verbonden voelen met hun nieuwe woonplaats. Deze verbondenheid vloeit dan voort uit hun bewuste keuze om in die gemeente of buurt te gaan wonen (o.a. Savage *et al.* 2005 en Brown *et al.* 2004). Als we dit vertalen naar de Deurnse context verwachten we dat *"Deurnenaars die reeds lange tijd in Deurne woonachtig zijn, zich sterker verbonden voelen met hun district en buurt"*. Specifiek voor het onderzoek FOD, zowel in Fase 1 als Fase 2, is het onderscheid tussen melders en niet-melders. Om die reden maken we ook in dit *cahier* consequent het onderscheid tussen deze twee groepen, waarbij we initieel verwachten dat *"melders zich omwille van hun specifieke profiel zich sterker verbonden voelen met hun district en buurt"*.

Dit derde *cahier* bestaat uit twee hoofdstukken. In het eerste hoofdstuk 'Affiniteit met Deurne' onderzoeken we de sociaal/affectieve verbondenheid van Deurnse antenne met het district. Dit doen we allereerst aan de hand van bivariate analyses waarbij we het effect bestuderen van de socio-demografische variabelen 'leeftijd', 'aantal jaren woonachtig' en 'opleidingsniveau' op indicatoren van *'sense of place'*. Vervolgens construeren we een latente

variabele '*sense of place*', waarbij we door middel van een multivariate regressie-analyse kunnen nagaan welke onafhankelijke variabelen een netto-effect hebben op de schaalvariabele '*sense of place*'. In het tweede hoofdstuk 'De antenne en de lokale politiek' hebben we uitgebreid aandacht voor de politiek/bestuurlijke verbondenheid van de Deurnse antenne met het district, waarbij we uitvoerig het effect van de drie socio-demografische variabelen (leeftijd, aantal jaren woonachtig in Deurne en opleidingsniveau) op de indicatoren van politiek/bestuurlijke verbondenheid bestuderen.

1. Affiniteit met Deurne

1.1. Uni –en bivariaat

In de volgende paragrafen gaan we na in welke mate de Deurnse antenne zich verbonden voelt met het district Deurne. Dit doen we allereerst door de aparte indicatoren van hetzelfde latente concept, '*sense of place*', te verkennen. We bespreken dus achtereenvolgens de indicatoren die uitdrukking geven aan het 'Deurne gevoel' van de Deurnse antennes, aan de mate waarin men zich verbonden voelt met Deurne, aan de mate waarin zij graag in Deurne wonen en tot slot waar dat men specifiek graag woont, waarbij we consequent het effect van de reeds genoemde vier socio-demografische variabelen onderzoeken. In een volgend stadium voegen we deze indicatoren samen tot hetzelfde overkoepelende latente concept, '*sense of place*', en bestuderen we de invloed van allerlei verklarende variabelen op het '*sense of place*' gevoel van de Deurnse antennes. Indien de lezer dit wenst, kan hij de bespreking van de bivariate effecten overslaan en voorgaan bij sectie '1.2. Multivariaat'.

1.1.1. Deurne gevoel

Het 'Deurne gevoel' van de antennes meten we aan de hand van de variabele 'Ik voel me...' waarbij de respondenten konden kiezen tussen vijf antwoorden². Hierbij is het opvallend dat dubbel zoveel Deurnse antennes zich 'vooral' of 'uitsluitend Antwerpenaar' voelen (36%), in vergelijking met de antennes die zich vooral of uitsluitend Deurnenaar voelen (18%). Uit

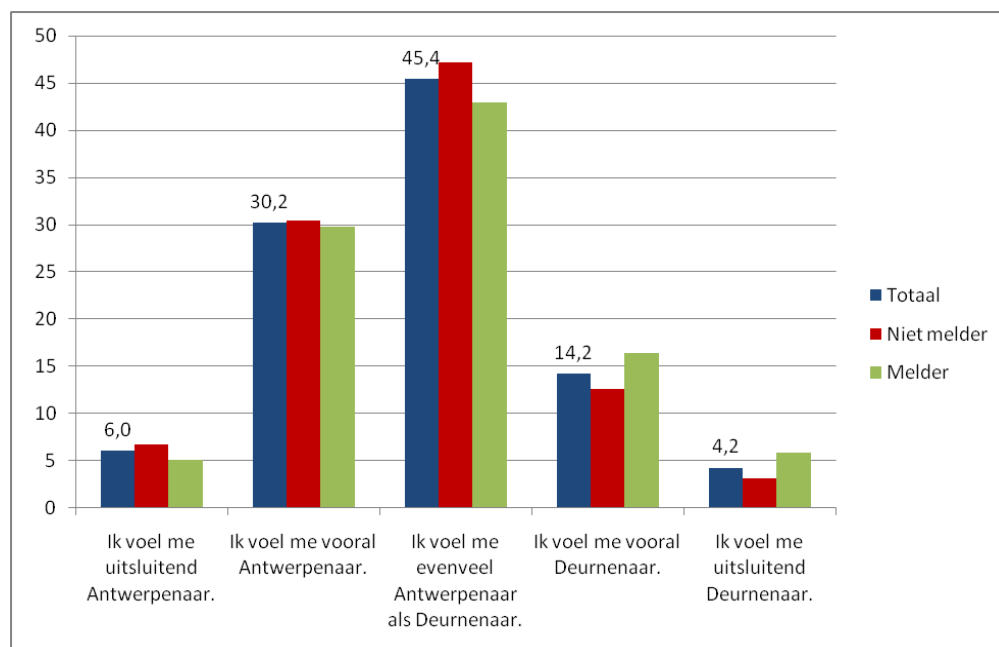
² De vijf categorieën zijn:

1. Uitsluitend Antwerpenaar
2. Vooral Antwerpenaar
3. Evenveel Antwerpenaar als Deurnenaar
4. Vooral Deurnenaar
5. Uitsluitend Deurnenaar

figuur 1 blijkt ook dat bijna de helft van de antennes zich 'evenveel Antwerpenaar als Deurnenaar' voelt.

We maken hier, en ook in de verdere analyses, consequent het onderscheid tussen melders en niet-melders. Melders zijn die Deurnenaars die tijdens de jaren 2004 tot en met 2007 één of meerdere probleemmeldingen deden via het meldingskanaal 'Klimatis' (zie Onderzoeksrapport FOD Fase 1). Dit onderscheid is echter niet statistisch significant voor het 'Deurne gevoel'. Dit is opvallend gegeven de verwachting dat melders, vanuit hun specifieke profiel, een sterker 'Deurne gevoel' zouden hebben dan niet-melders, maar dit blijkt dus niet zo te zijn.

Figuur 1: Ik voel me vooral...

Zoals reeds hierboven gesteld, zullen we waar mogelijk vergelijken met de scores uit eerder onderzoek voor Deurne, Berchem en Ekeren voor de periode 2004³. Uit onderstaande tabel 1 blijkt dat, in vergelijking met de periode 2004, de Deurnenaar zich in 2009 iets meer Antwerpenaar voelt en ook minder Deurnenaar⁴. De meest opmerkelijke score behaalde men in Ekeren in 2004, waar maar liefst 53% van de bevroagden, aangaf zich vooral of uitsluitend Ekerenaar te voelen. Deurne bevindt zich met andere woorden qua

³ Deze gegevens werden verzameld in het kader van de doctoraatsstudie van Danny Van Assche uit 2004.

⁴ We voegen hiervoor enerzijds de categorieën 'Uitsluitend Antwerpenaar' en 'Vooral Antwerpenaar' bij elkaar en anderzijds de categorieën 'Vooral Deurnenaar/districtenaar' en 'Uitsluitend Deurnenaar/districtenaar'.

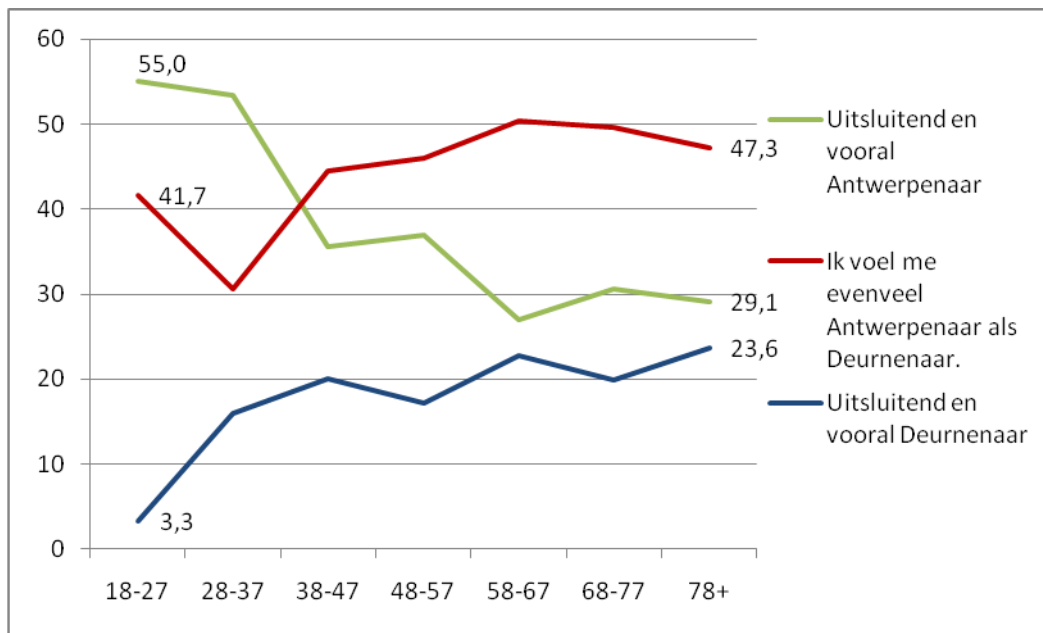
districtsgevoel tussen Berchem, waar de bewoners van het district zich het minst verbonden voelen met het district, en Ekeren.

Tabel 1: Ik voel me...

	Deurne		Berchem	Ekeren
	FOD	2004	2004	2004
Uitsluitend Antwerpenaar	6,0	9,0	8,0	2,4
Vooral Antwerpenaar	30,2	22,6	32,0	13,3
Evenveel	45,4	45,8	43,3	31,3
Vooral Deurnenaar/districtenaar	14,2	18,7	12,7	33,1
Uitsluitend Deurnenaar/districtenaar	4,2	3,9	4,0	19,9

Vervolgens is het interessant om de relatie te onderzoeken tussen het 'Deurne gevoel' en enkele socio-demografische variabelen zoals onder andere de leeftijd, het aantal jaren dat men in Deurne woont en het opleidingsniveau. In figuur 2 onderzoeken we het verband tussen de leeftijd van de antenne en het 'Deurne gevoel'. Hierbij zien we duidelijk dat oudere antennes zich meer Deurnenaar voelen dan de jongere antennes. Aansluitend bij deze trend zien we ook dat de jongere antennes zich vooral Antwerpenaar voelen en dat het 'Antwerpen gevoel' afneemt naarmate de antenne ouder is. Ten slotte merken we ook op dat het gevoel waarbij men zich evenveel Antwerpenaar als Deurnenaar voelt, redelijk constant is.

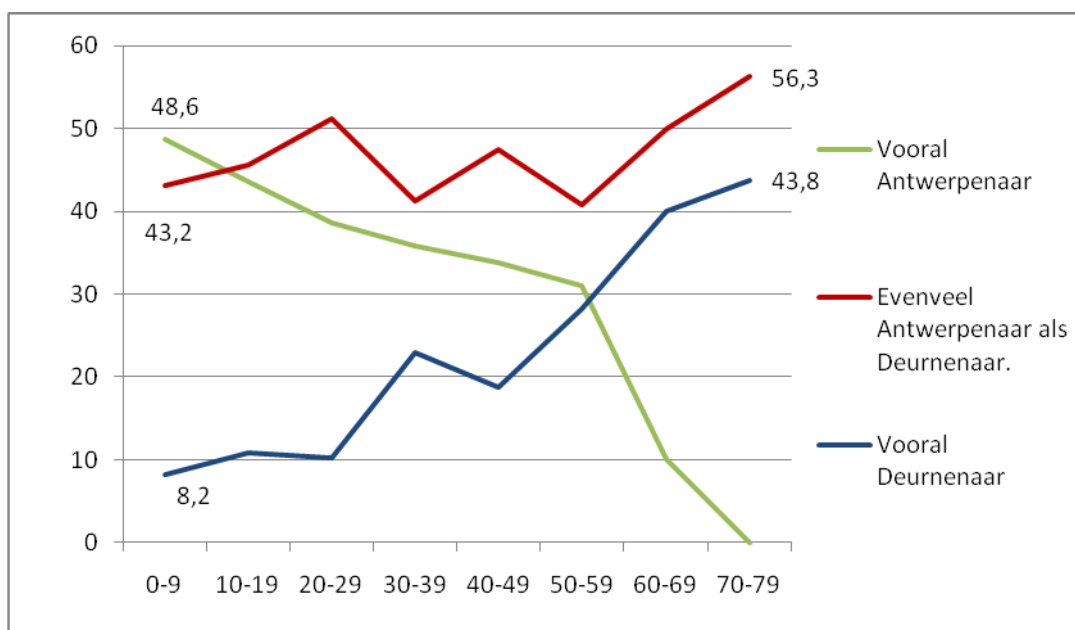
Figuur 2: 'Deurne gevoel' x Leeftijd 1

Het is eveneens interessant om na te gaan wat het effect is van het aantal jaren dat men in Deurne woont op het 'Deurne gevoel'. Uit figuur 3 blijkt duidelijk dat de Deurnse antennes zich meer Deurnenaar voelen naarmate zij langer in Deurne wonen. Tegelijkertijd zien we ook dat antennes die nog niet zo lang in Deurne wonen, zich 'voornamelijk Antwerpenaar' voelen.

Het significante effect van het aantal jaren dat men in Deurne woont op het 'Deurne gevoel' hoeft niet te verbazen gezien de redelijk hoge statistisch significante correlatie die er bestaat tussen de variabelen 'aantal jaren in Deurne wonen' en 'leeftijd' (0,536). In de multivariate analyse, die we verder in dit *cahier* uitvoeren, merken we dat onder controle voor de overige onafhankelijke variabelen, enkel het aantal jaren woonachtig een significant positief effect behoudt. De variabele 'leeftijd' verliest zijn effect in de multivariate toetsing.

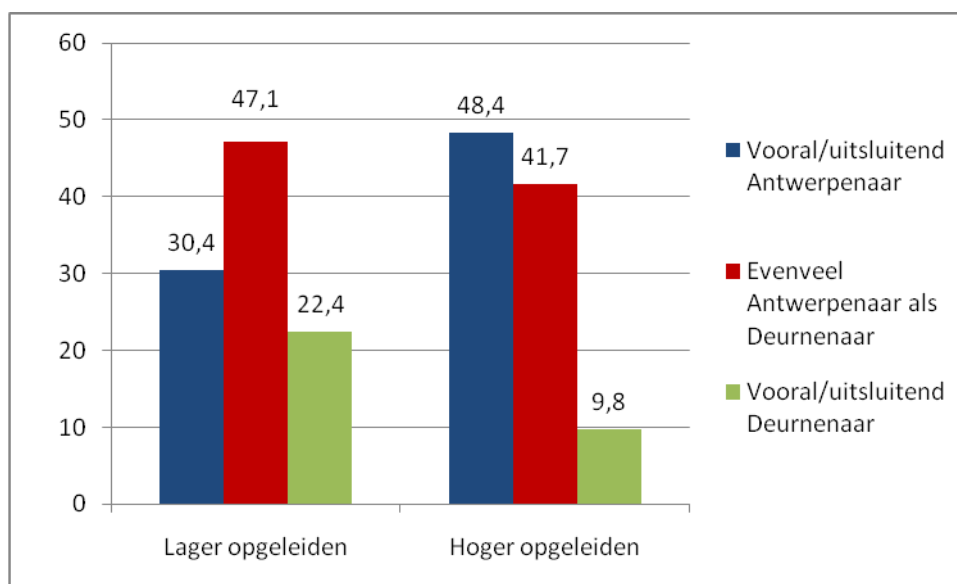
Figuur 3: 'Deurne gevoel' x Aantal jaar woonachtig

In onderstaande figuur 4 onderzoeken we eveneens het verband tussen het opleidingsniveau van de antenne en de mate waarin hij zich Deurnenaar voelt. Hierbij maken we gebruik van twee categorieën, met name de lager en hoger opgeleiden. De categorie lager opgeleiden bestaat uit 3 opleidingsniveaus ('geen/lager onderwijs', 'lager secundair' en 'hoger secundair'), waarvoor we een gemiddelde score berekenden. De categorie hoger opgeleiden bestaat uit die Deurnenaars die een universitair of hogeschool diploma behaald hebben.

Uit de analyses blijkt dat de hoger opgeleiden zich meer op de stad richten dan de lager opgeleiden. Zo voelt immers 48,4% van de hoog geschoolden zich voornamelijk of uitsluitend Antwerpenaar, ten opzichte van (slechts) 30% van de lager geschoolden. Omgekeerd zien we dat iets minder dan 10% van de hogeschoolden zich vooral of uitsluitend Antwerpenaar voelt, in vergelijking met 22,4% van de lager geschoolden.

Figuur 4: Opleiding x Deurne gevoel

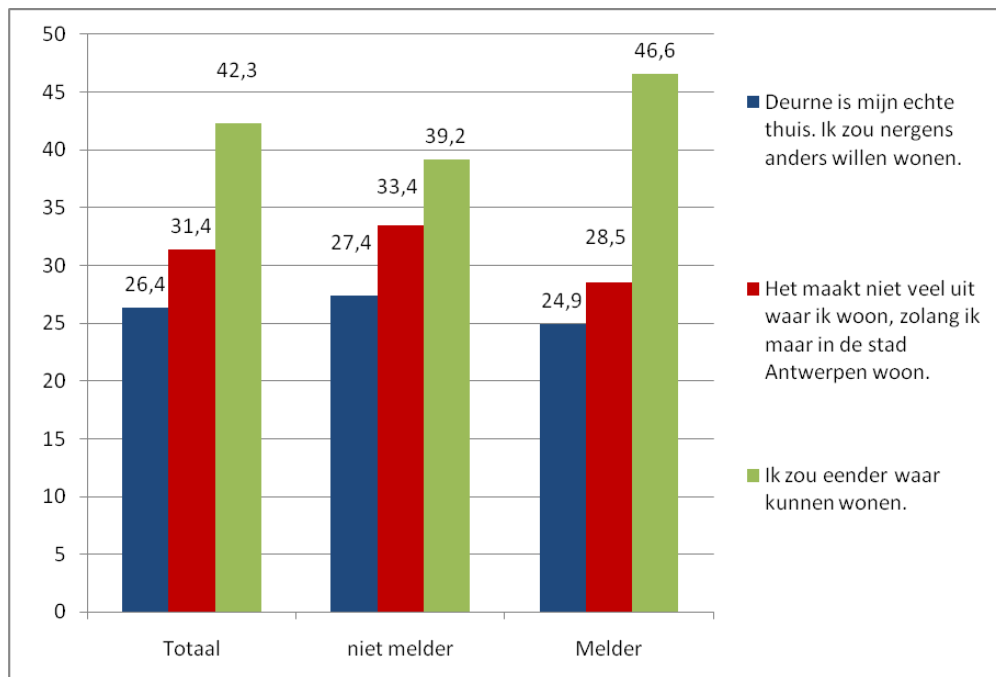
Samenvattend kunnen we stellen dat voornamelijk de ouderen, lang wonenden en de laaggeschoolden een sterker ontwikkeld 'Deurne gevoel' hebben en dat de jongeren, hogeschoolden en kort wonenden zich meer op de stad Antwerpen richten.

1.1.2. Verbondenheid met Deurne

De tweede cognitieve factor die we in dit *cahier* onderzoeken is de mate waarin de Deurnse antennes zich verbonden voelen met het district Deurne. Uit figuur 5 blijkt dan dat iets meer dan een vierde van de ondervraagde Deurnenaars (26,4%) nergens anders zou willen wonen dan in Deurne, dat iets meer dan een derde van de antennes vooral in de stad Antwerpen wilt wonen en dat ongeveer 40% van de antennes eender waar kan wonen.

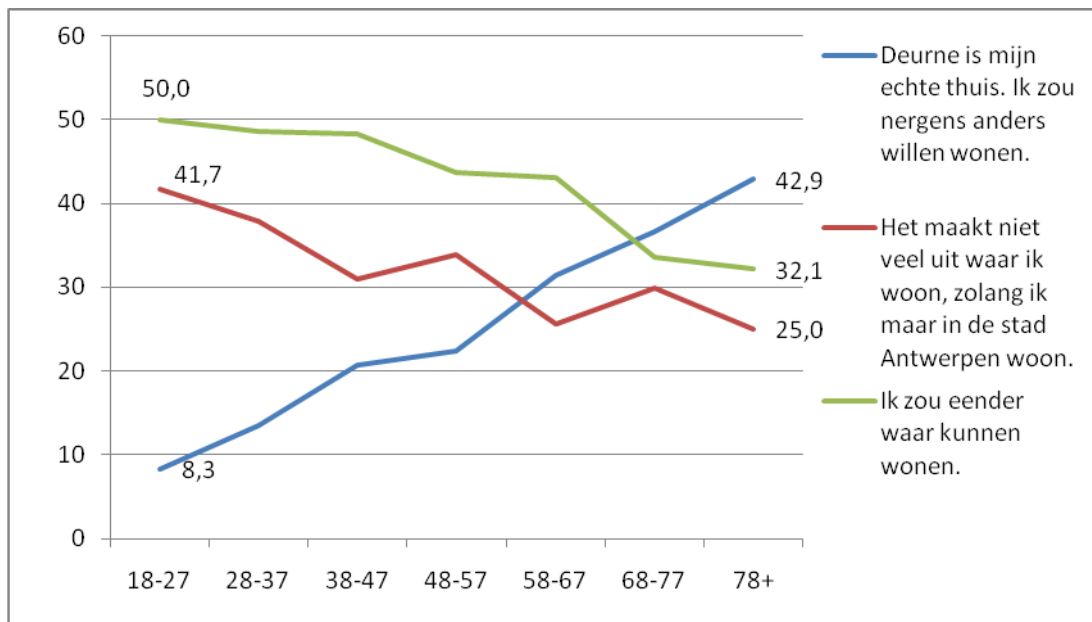
In de vergelijking tussen melders en niet-melders valt vooral op dat de niet-melders meer belang hechten aan het wonen in Deurne en Antwerpen. Voor beide items is de proportie niet-melders immers hoger dan voor de melders. Anderzijds zien we dat het aandeel van de melders dat 'eender waar zou kunnen wonen' (46,6%) opmerkelijk hoger ligt dan het aandeel van de niet-melders (39,2%). Dit is alvast een eerste verrassende vaststelling omdat we toch zouden verwachten dat melders, die een melding hebben gemaakt bij het districtsbestuur, meer belang hechten aan het wonen in Deurne dan de niet-melders. Dit blijkt echter helemaal niet uit de onderstaande figuur 5. Maar zoals we verder in dit *cahier* zullen merken, zijn de melders vooral gehecht aan de straat en buurt waarin zij wonen en niet zozeer aan het district.

Figuur 5: Hoe voelt u zich met Deurne verbonden?

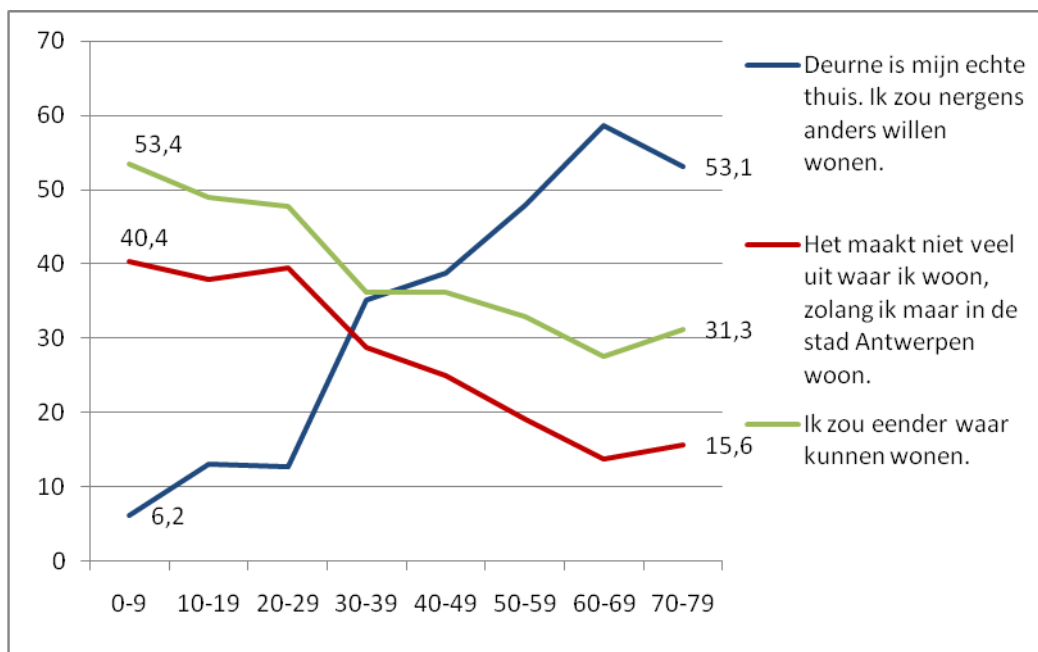
We kunnen bij deze indicator geen vergelijking maken met de data uit 2004 aangezien de antwoordcategorieën tussen beide onderzoeken te verschillend zijn. Wel kunnen we dieper in gaan op de relatie tussen de leeftijd, het aantal jaren woonachtig in Deurne en het opleidingsniveau en de verbondenheid met het district. Ook hier kunnen we stellen, zoals blijkt uit figuur 6, dat de leeftijd van de antennes een positief effect heeft op de mate waarin zij zich verbonden voelen met het district. Zo zien we een duidelijk stijgende lijn van de proportie antennes die stellen dat Deurne hun echte thuis is, naarmate de leeftijd toeneemt. Tegelijkertijd zien we een duidelijk dalende lijn van het percentage antennes dat antwoordt dat het eender waar zou kunnen wonen.

Figuur 6: Leeftijd x Verbondenheid district

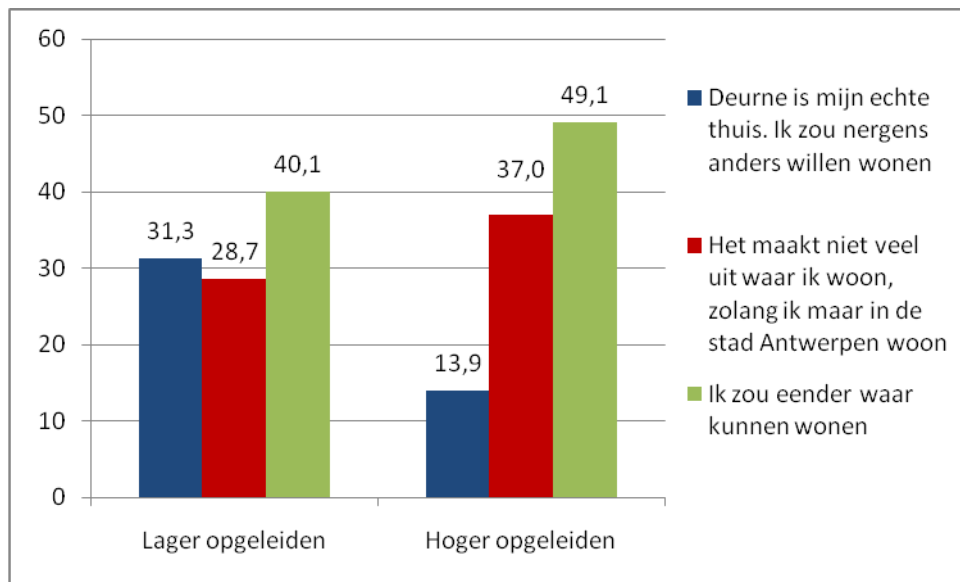
Uit de onderstaande figuur 7 leiden we ook af dat het aantal jaren dat men in Deurne een positief effect heeft op de verbondenheid met Deurne. We zien immers dat naarmate de Deurnenaars langer in Deurne wonen, zij zich ook sterker verbonden voelen met het district.

Figuur 7: Aantal jaren x Verbondenheid district

Figuur 8 leert ons dat er ook hier een onderscheid bestaat tussen de opleidingsniveaus van de antennes en de verbondenheid met het district. De hoger opgeleide antennes vertonen duidelijk een minder sterke verbondenheid met het district dan de lager opgeleiden. Zo is het toch opvallend dat iets meer dan tien percent van de hoger opgeleiden stelt dat Deurne zijn echte thuis is, in vergelijking met meer dan 30% van de lager opgeleiden. Eveneens zien we dat bijna de helft van de hoger opgeleiden stelt dat hij eender waar zou kunnen wonen. Het verschil met de lager opgeleiden is hierbij lager maar bedraagt niettemin bijna tien percent.

Figuur 8: Opleiding x Verbondenheid district

Samenvattend kunnen we stellen dat het wederom voornamelijk de ouderen, langer wonenden en lager opgeleiden zijn die zich het sterkst verbonden voelen met het district, terwijl de jongeren, minder lang wonenden en de hoger opgeleiden zich het minst verbonden voelen met het district en eender waar zouden kunnen wonen.

1.1.3. Hoe graag woont de antenne in Deurne?

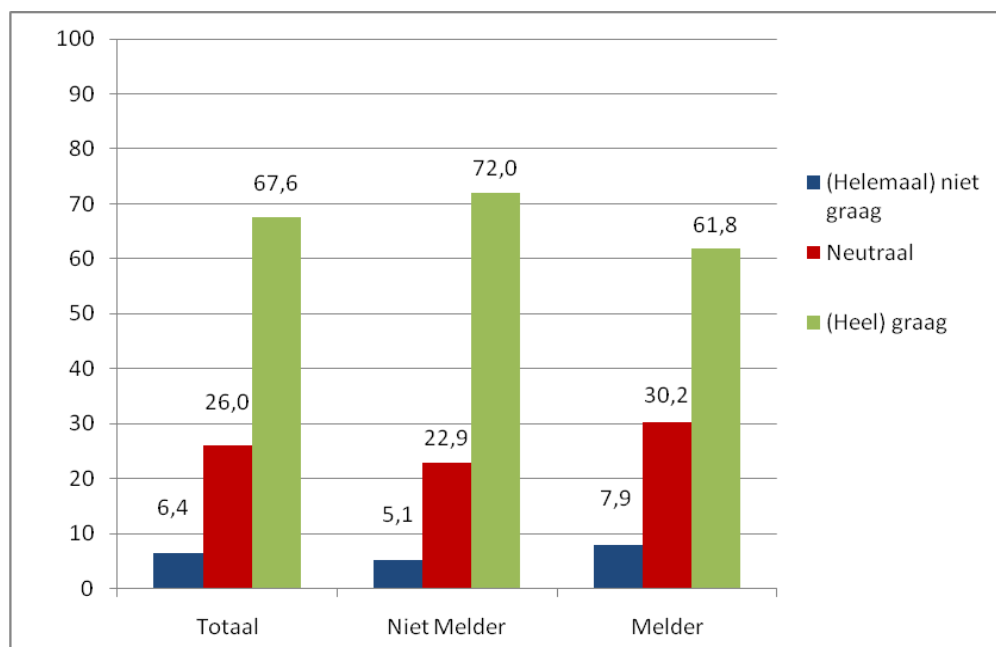
De derde cognitieve factor is de mate waarin de antenne graag in Deurne woont. Uit figuur 9 blijkt dat maar liefst tweederde (67,6%) van de bevroagde antennes graag tot zeer graag in Deurne woont en dat slechts een kleine minderheid (6,4%) aangeeft '(Helemaal) niet graag' in Deurne te wonen.

In figuur 9 maken we wederom het onderscheid tussen melders en niet-melders. Hierbij is het opnieuw opvallend dat 72% van de niet-melders (heel) graag in Deurne woont, in

vergelijking met (slechts) 61,8% van de melders. Het is hierbij ook opmerkelijk dat er meer melders zich neutraal opstellen ten aanzien van het al dan niet graag wonen in Deurne. We kunnen hier dus uit afleiden dat deze vaststelling nauw aansluit bij figuur 8, waaruit reeds bleek dat een groter percentage van de melders 'eender waar' zou kunnen wonen en zich blijkbaar minder sterk gebonden voelt aan het district Deurne.

Deze vaststellingen betekenen dus dat het profiel van de melders minder homogeen is dan dat we tot hier toe veronderstelden. Deze resultaten lijken erop te wijzen dat we een onderscheid moeten maken tussen de motieven van de melders om een melding te maken. Zo maken we hier het onderscheid tussen enerzijds 'participatieve' en anderzijds enigszins 'verzuurde' melders. De participatieve melders zijn dan die Deurnse melders die vanuit een oprechte bekommernis om hun straat, buurt en district een bepaald probleem melden aan het districtsbestuur en zo wensen mee te werken aan het verbeteren van hun leefomgeving. Daartegenover staan dan de eerder verzuurde melders die niet (meer) graag in Deurne wonen en vanuit een zekere frustratie om de problemen in hun leefomgeving een melding maken aan het districtsbestuur.

Figuur 9: Hoe graag woont u in Deurne?

In vergelijking met de cijfers uit 2004 (DVA 2004) kunnen we toch stellen dat er sprake is van een daling van het percentage Deurnenaars dat graag tot zeer graag in Deurne woont. Daarbij komt ook een lichte stijging in het aantal Deurnenaars die (helemaal) niet graag in

Deurne wonen. In vergelijking met de bewoners van de districten Berchem en Ekeren in 2004 is het nog steeds een kleiner deel van de Deurnenaars dat graag in het district woont, waarbij vooral de zeer hoge score van Ekeren opvalt. Maar liefst 84% van de Ekerenaars woonde in de periode 2004 graag tot zeer graag in zijn district.

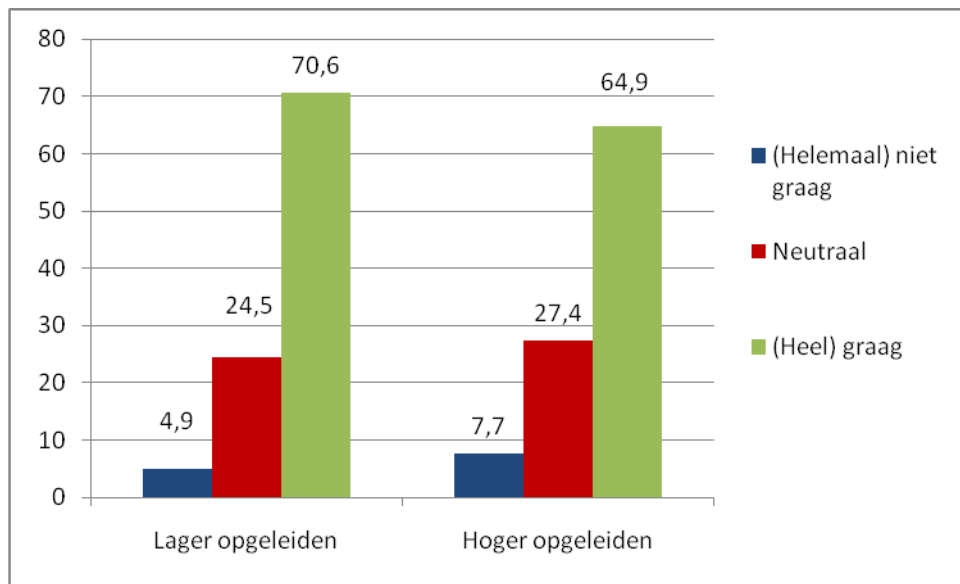
Tabel 3: Hoe graag woont u in Deurne?

	Deurne				Berchem	Ekeren
	FOD	M	N-M	2004	2004	2004
(Heel) graag	67,6	61,8	72,0	71,4	70,5	84,1
Neutraal	26,0	30,2	22,9	24,2	23,1	12,9
(Helemaal) niet graag	6,4	7,9	5,1	4,5	6,4	3,0

Wat de relatie betreft tussen de leeftijd van de Deurnse antenne en hoe graag hij al dan niet in Deurne woont, is het verband tussen beide variabelen niet significant. De relatie tussen het aantal jaren dat een Deurnenaar in Deurne woont en de mate waarin hij graag in Deurne woont, vertoont wel een significant verband: als men langer in Deurne woont, woont men er ook liever.

De relatie tussen het onderwijsniveau van de antenne en het al dan niet graag in Deurne wonen, leert ons dat (zie figuur 10) het vooral de lager opgeleiden zijn die heel graag in het district wonen en ook minder neutraal zijn dan de hoger opgeleiden. Zo woont bijna 80% van de laagst opgeleide antennes graag tot heel graag in Deurne, in vergelijking met 65% van de hoogst opgeleiden.

Figuur 10: Opleiding x Hoe graag woont u in Deurne?

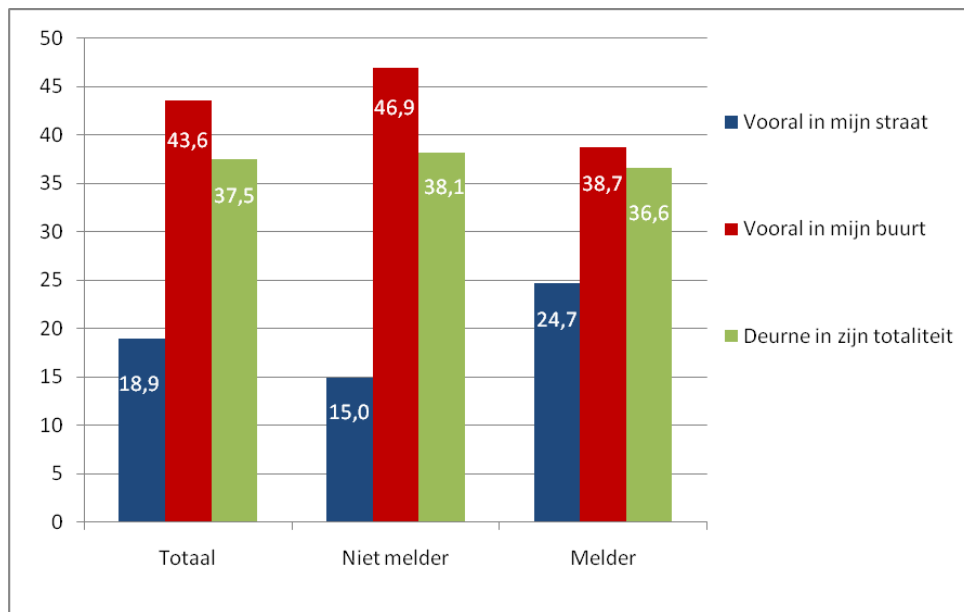

1.1.4. Waar precies woont de antenne graag?

De vierde cognitieve factor in verband met '*sense of place*' die we in dit *cahier* bestuderen, heeft betrekking op de specifieke locatie waar de Deurse antenne graag woont. Uit figuur 11 leiden we af dat 43,6% van de antennes vooral graag in zijn buurt woont en 37,5% in Deurne in zijn totaliteit. Gegeven het feit dat bijna de helft van de antennes stelt dat hij vooral graag in zijn buurt woont, mogen we besluiten dat de buurtomgeving wel degelijk een belangrijke rol speelt in het leven en identiteit van de Deurnse antennes.

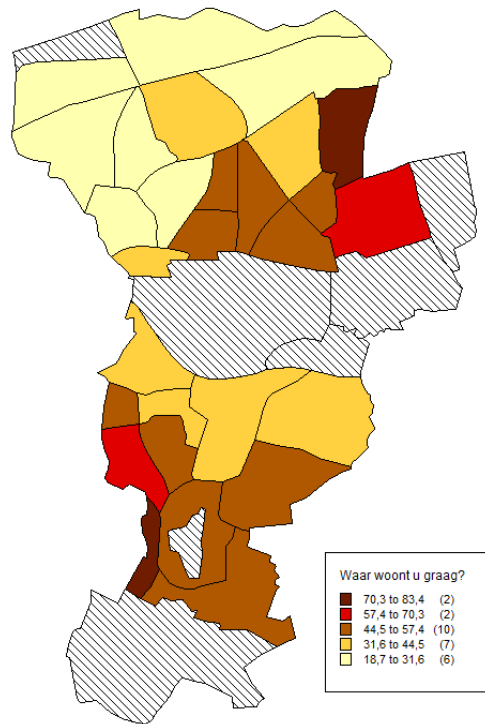
In figuur 11 merken we wederom een verschil op tussen melders en niet-melders, waarbij een groter aandeel van de niet-melders (46,9%) vooral graag in zijn buurt woont, ten opzichte van de melders (38,7%). Ook is wel het opvallend dat bijna een vierde van de melders voornamelijk graag in zijn straat woont, ten opzichte van 15% van de niet-melders.

Figuur 11: Waar woont u graag?

Op onderstaande kaart 1, waarin we het percentage antennes per buurt weergeven dat antwoordde dat hij vooral graag in zijn buurt woont, zien we dat er ook wel duidelijke verschillen bestaan tussen buurten. Zo zien we dat men met name in de zuidelijke buurten van Deurne 'vooral graag in zijn buurt' woont, wat in zeer sterk contrast staat tot de noordelijke Deurnse buurten die zich allen in de laagste categorie bevinden.

Kaart 1: Ik woon vooral graag in mijn buurt

Wat de vergelijking met eerder onderzoek en andere districten betreft, is het ook hier aangewezen om enige voorzichtigheid aan de dag te leggen, gezien de vraagstelling en de antwoordcategorieën niet helemaal dezelfde zijn⁵. De vergelijking leert ons dat, wat de straat en wijk betreft, dat in Deurne tussen 2002 en 2009 een gelijkaardig percentage van de bevroagden voornamelijk graag in zijn straat of buurt woont⁶.

Tabel 4: Vooral in mijn straat en wijk

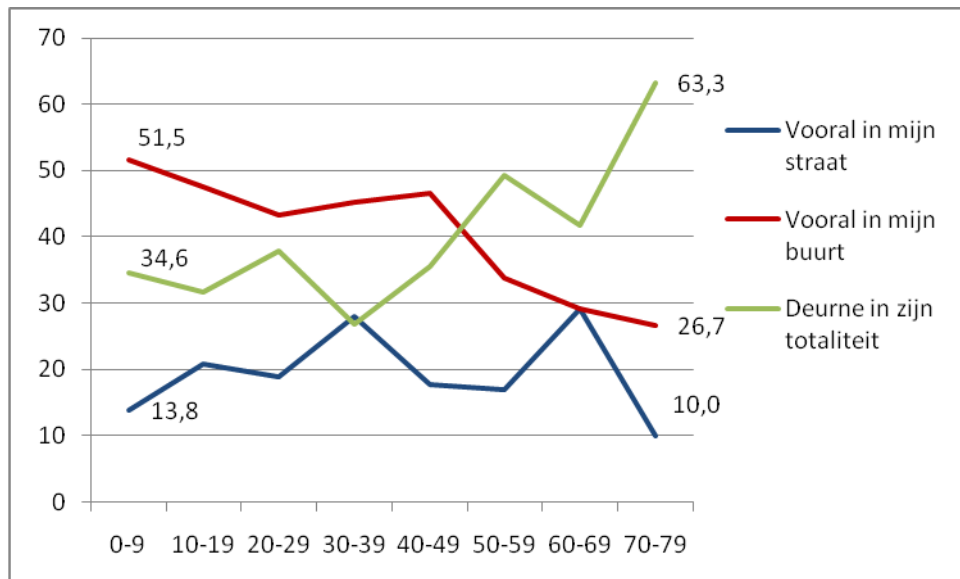
	Deurne		Berchem	Ekeren
	FOD	2004	2004	2004
Straat/Wijk	62,5	59,4	65,4	47,4

⁵ Zo stelt DVA (2004) de vraag "Indien u graag in district woont, bent u dan vooral gehecht aan uw straat of buurt, of aan het district in het algemeen?" met de antwoordcategorieën 'straat of buurt', 'district' en 'beide'. In de FOD enquête stelden we de vraag "Indien u graag in Deurne woont, is dit dan..." met antwoordcategorieën 'vooral in mijn straat', 'vooral in mijn buurt' en 'Deurne in zijn totaliteit'.

⁶ We voeg hierbij de antwoordcategorieën 'vooral in mijn straat' en 'vooral in mijn buurt' uit FOD samen om de vergelijkbaarheid te optimaliseren.

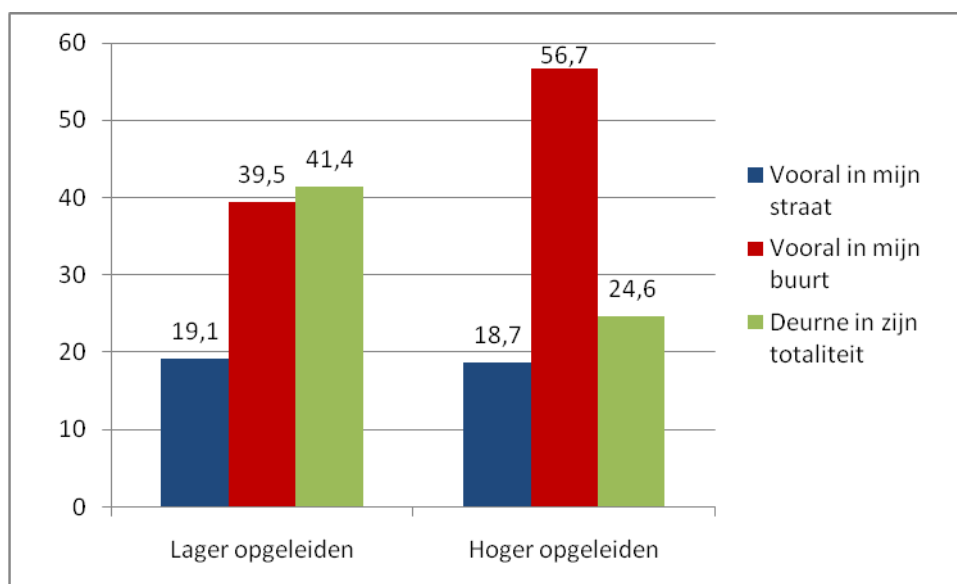
We vinden in onze analyses geen significant verband tussen de leeftijd van de Deurnenaars en de verbondenheid aan hun straat, buurt of district. Wel vinden we, in lijn met eerder onderzoek (doctoraat DVA), dat hoe langer men in het district woont, men zich meer gaat hechten aan het district en minder aan de eigen straat of buurt. Dit verband geven we weer in onderstaande figuur 12.

Figuur 12: Aantal jaren woonachtig in Deurne x Waar graag wonen

Betreffende het onderwijsniveau vinden we, zie figuur 13, dat de hoger opgeleiden (de antennes met een universitair of hogeschool diploma) duidelijk meer belang hechten aan de eigen buurt dan aan het district. Dit in tegenstelling tot de rest van de Deurnse bevolking die zich het meest verbonden voelt met het gehele district, ofwel 'Deurne in zijn totaliteit'. Dit stemt dus overeen met onze eerdere bevindingen waarin het reeds duidelijk werd dat de hoger opgeleiden zich minder verbonden voelen met het district maar wel een zeker belang hechten aan de buurt waarin ze wonen.

Figuur 13: Opleiding x Waar graag wonen

1.2. Multivariaat

1.2.1. Factoranalyse

De hoger besproken variabelen zijn stuk voor stuk een uitdrukking van de mate waarin de Deurnse antennes zich verbonden voelen met het district Deurne, en bij uitbreiding met hun straat of buurt. Dit noemen we dan ook '*sense of place*', waarmee we de mate bedoelen waarin de Deurnse antennes zich bewust zijn van hun leefomgeving, zijnde Deurne en haar buurten, en zich er dan ook met associëren.

Gezien het belang van de buurten in dit onderzoek, is het noodzakelijk om dieper in te gaan op de mate van '*sense of place*' die heerst bij de Deurnse antennes. Om dit multivariaat te bekijken, creëren we de schaalvariabele '*sense of place*' op basis van vragen in de survey 'FOD' die peilen naar de mate waarin de Deurnenaar zich verbonden voelt met zijn district⁷. Hiervoor maken we gebruik van de statistische techniek factoranalyse. Deze methodologie laat ons toe om een latente variabele (een variabele die je niet rechtstreeks kan meten zoals '*sense of place*') te meten. We interpreteren deze overkoepelende variabele als volgt: een antenne die hoog scoort op '*sense of place*' zal zich sterker verbonden voelen met het

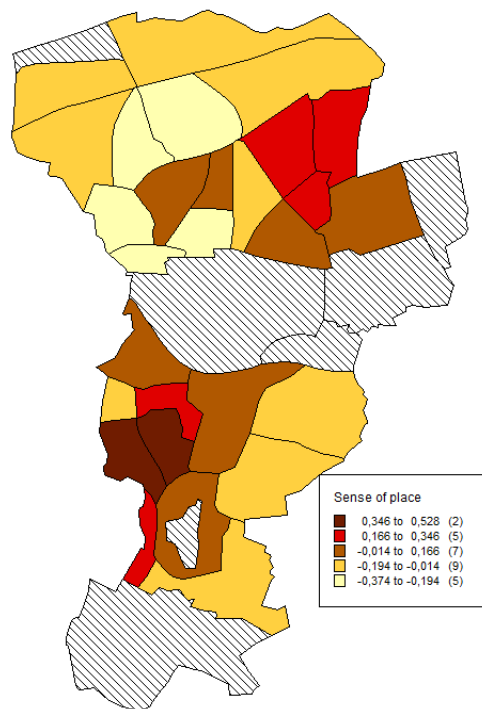
⁷ Deze overkoepelende variabele '*sense of place*' heeft een Cronbach's Alpha waarde van 0,65. De factorladingen van de items zijn:

1. Hoe graag woont u in Deurne?	0,697
2. Hoe voelt u zich met Deurne verbonden? (Gespiegeld)	0,697

district Deurne. Uit de bivariate analyses verwachten we hierbij dat dit de lager opgeleiden en de antennes die reeds lang in Deurne wonen, zullen zijn.

Op onderstaande kaart 2 stellen we het '*sense of place*' gevoel voor per buurt, waarbij het opvalt dat men zich het sterkst verbonden voelt met de buurt in de zuidwestelijke Deurnse buurten. De inwoners van de buurten Kriekenhof en Arena voelen zich duidelijk het sterkst verbonden met hun buurt. Men voelt zich het minst verbonden met zijn buurt in de buurten Driekoningen, Conforta, Dorp/Gemeentehuis en Plankenberg.

Kaart 2: Sense of place

In de volgende paragrafen gaan we op basis van een multivariate regressie-analyse na welke verklarende variabelen een netto-effect hebben op de schaalvariabele '*sense of place*'. Dit laat ons toe om het effect van de verklarende variabelen na te gaan, onder controle voor de overige onafhankelijke variabelen. Het laat ons eveneens toe om een profiel op te stellen van de Deurnse antennes die zich sterk verbonden voelen met het district.

Tabel 5: Sense of Place

	B	Std. fout	Beta	Sig.
(Constant)	-,491	,132		,000
<i>Melder/Niet-melder</i>	-,236	,070	-,144	,001
Leeftijd (in jaren)	,003	,002	,056	,239
<i>Aantal jaren woonachtig in Deurne</i>	,012	,002	,302	,000
<i>Vrouw</i>	,194	,064	,120	,002
<i>Hoger onderwijs</i>	-,287	,074	-,158	,000
Maandelijks contact met bureu	-,055	,119	-,020	,642
Wekelijks en meer contact met bureu	,117	,074	,069	,116
Buurtbetrokkenheid	,067	,041	,071	,104
Etniciteit	-,130	,101	-,052	,200
<i>Ethnocentrisme</i>	-,211	,036	-,245	,000

Afhankelijke variabele: Sense of place

Uit tabel X blijken de volgende significante effecten, onder controle voor de overige onafhankelijke variabelen:

1. Melders voelen zich, in vergelijking met de niet-melders, minder sterk verbonden met Deurne. Melders hebben immers een negatief significant effect op de afhankelijke variabele '*sense of place*'. Hoewel dit een opmerkelijke vaststelling blijft, bevestigen we hier de resultaten die we in eerdere bivariate analyses bekwamen.
2. De leeftijd van een Deurnse antenne heeft, onder controle voor de overige verklarende variabelen, geen significant effect op de mate waarin hij zich verbonden voelt met Deurne. Wel vinden we dat het aantal jaren dat men in Deurne woonachtig is, een significant positief effect heeft op de afhankelijke variabele '*sense of place*'. Dit betekent dat naarmate de antenne langer in Deurne woont, hij zich ook sterker zal vereenzelvigen met het district.
3. Ten derde valt ook het verschil tussen man en vrouw op. Uit tabel 5 blijkt immers dat de vrouwelijke antennes zich opvallend sterker associëren met Deurne dan de mannelijke antennes.

4. Wat het onderwijsniveau betreft, zien we, onder controle voor de overige onafhankelijke variabelen, dat de hoger opgeleiden, zich beduidend minder sterk vereenzelvigen met het district Deurne. Dit bevestigt dus de resultaten die we vonden in de bivariate analyses.
5. We hanteerden de schaalvariabele buurtbetrokkenheid reeds in eerdere *cahiers*⁸. Ook hier voeren we deze variabele toe aan het model vanuit de redenering dat antennes die zich sterk verbonden voelen met de buurt, zich ook sterker zullen verbonden voelen met het district. We vinden echter hiervoor geen statistisch significant verband.
6. Ten slotte namen we ook de schaalvariabele ethnocentrisme op in het model⁹. Opvallend hierbij is het verrassend sterke negatieve effect van deze schaalvariabele. Deze bevinding betekent dat Deurnse antennes die meer ethnocentrisch zijn, zich ook minder verbonden voelen met het district Deurne. Gegeven de relatief grote etnische diversiteit die het district Deurne kenmerkt, is het niet onlogisch dat antennes die het moeilijk hebben met de aanwezigheid van etnische diversiteit, zich minder associëren en verbonden voelen met Deurne.

⁸ De variabele 'buurtbetrokkenheid' is gebaseerd op vier items uit de eerste enquête die peilen naar de betrokkenheid van de antennes bij hun buurt (Cronbach's Alpha: 0,729). We creëerden deze variabele aanvankelijk om, zij het indirect, een betere indicatie te krijgen van de sociale interacties van de buurtbewoners in de buurten. We kunnen deze variabele echter ook hanteren in de context van '*sense of place*' (Pearson correlation: 0,064 en Sig 2-tailed: 0,113) waarbij we stellen dat mensen die zich sterk betrokken voelen bij het welzijn van hun buurt, zich ook sterker verbonden voelen met het district Deurne. Uit kaart 2 van het cahier "Omgaan met ethnocentrisme in Deurne" blijkt dat vooral de noordwestelijke buurten hoger scoren wat de buurtbezorgdheid betreft.

⁹ We gebruikten deze schaalvariabele reeds in het eerste cahier als afhankelijke variabele. In dat cahier definieerden we ethnocentrisme als "*de mate waarin een persoon het moeilijk heeft met de aanwezigheid van personen van een verschillende etnische achtergrond*". Deze variabele is opgebouwd uit acht items en mogen we beschouwen als een zeer sterke schaal (Chronbach's Alpha: 0,893).

2. De antenne en de lokale politiek

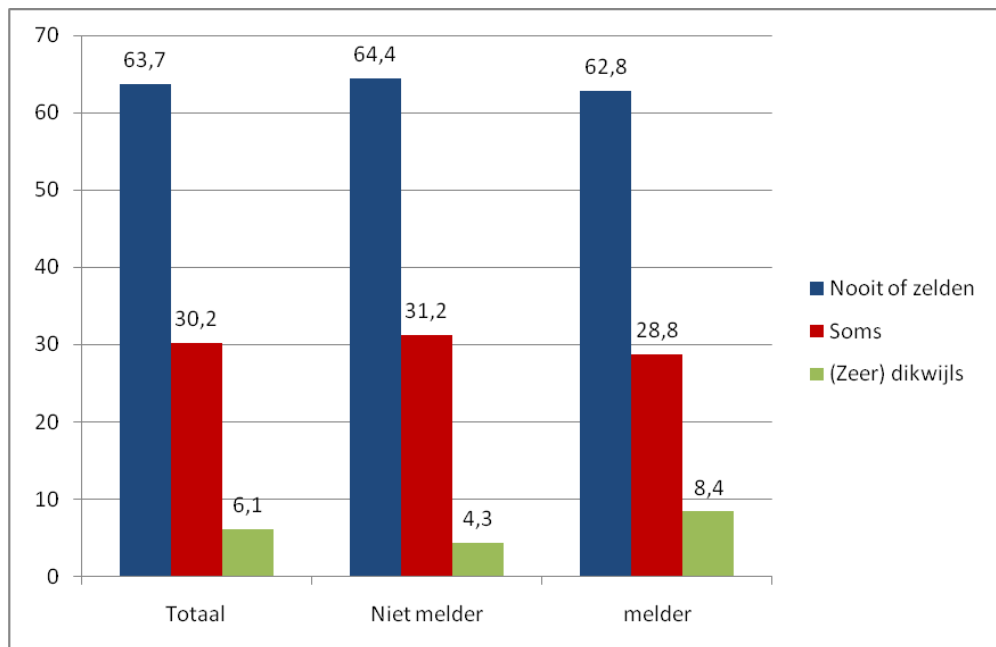
In dit tweede deel van het *cahier* gaan we dieper in op de relatie tussen de Deurnse antenne en de lokale politiek. Hierbij onderzoeken we allereerst in welke mate de antenne geïnformeerd wordt over de districtsraad. Ten tweede gaan we dieper in op de rol die de antennes toebedelen aan het districtsniveau. Ten derde onderzoeken we de mate waarin de Deurnse antenne geïnteresseerd is in de Deurnse politiek, om vervolgens de kennis van de antennes te peilen ten aanzien van lokale politici en de districtsbevoegdheden. Ten vijfde hebben we uitgebreid aandacht voor het vertrouwen dat de antennes hebben in het districtsbestuur en het eventuele effect daarvan op de (on)tevredenheid over de dienstverlening van het district.

2.1. Contact met lokale politiek

We stellen ons hier in de volgende paragrafen de vraag in welke mate de antennes vertrouwd zijn met het voornaamste bestuursorgaan van het district, met name de districtsraad. Om dit te onderzoeken peilden we naar de frequentie waarin de Deurnse antennes iets vernemen over de districtsraad. Uit figuur 14 blijkt duidelijk dat maar liefst 63,7% van de bevroegde antennes beweert nooit of zelden iets over de districtsraad te vernemen, 30% van de antennes hoort 'soms' iets over de districtsraad en slechts 6% verneemt '(zeer) dikwijls' iets over dit orgaan. Het is duidelijk dat dit geen bemoedigende cijfers zijn en dat er voldoende aandacht moet blijven uitgaan naar de communicatie met de Deurnenaar.

In een volgende stap kijken we naar het verschil tussen melders en niet-melders waarbij we verwachten dat melders significant meer vernemen van dit orgaan. Er bestaat inderdaad een significant verschil tussen melders en niet-melders waarbij de melders meer vernemen over de districtsraad, maar uit figuur 14 blijkt eveneens dat dit verschil zich beperkt tot enkele percenten.

Figuur 14: Contact districtsraad x M/NM

Als we de cijfers voor Deurne van 2009 vergelijken met die van 2004, dan is het toch alarmerend dat in 2009 een groter percentage van de Deurnenaars beweert nooit of zelden iets te vernemen over het districtsbestuur. In de periode 2004 had het district Deurne reeds de grootste proportie inwoners die nooit of zelden iets vernamen en deze proportie is zelfs nog toegenomen. Het is ook een teken aan de wand dat ook het aandeel Deurnenaars die soms iets horen over de districtsraad ook sterk gedaald is¹⁰.

Tabel 6: Iets vernemen over de districtsraad

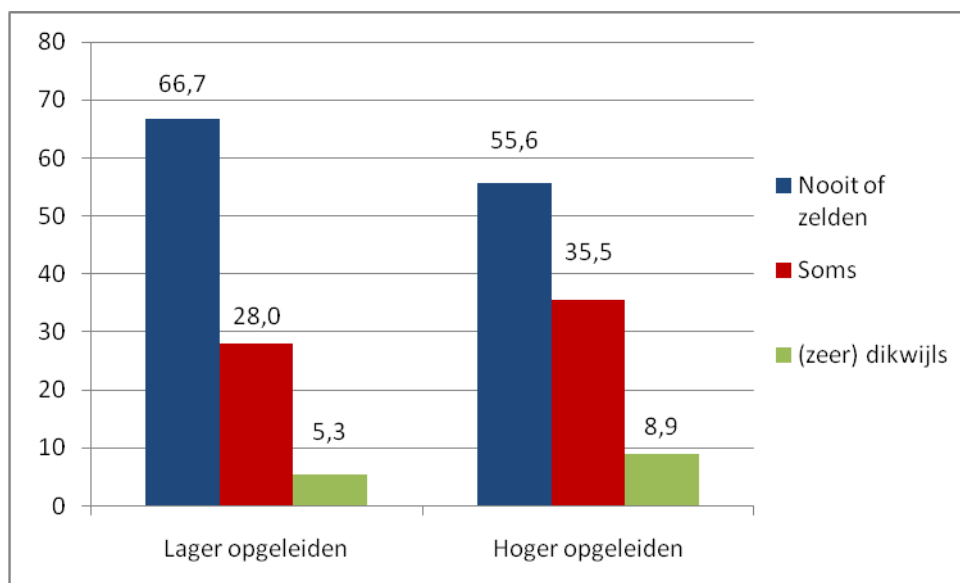
	Deurne		Berchem	Ekeren
	FOD	2004	2004	2004
Nooit of zelden	63,7	57,8	54,8	42,3
Soms	30,2	35,1	39,9	45,2
(Zeer) dikwijls	6,1	7,1	5,4	12,5

¹⁰ In de tweede bevraging van de Deurnse antennes, die plaatsvindt in de periode juni-augustus 2010, peilden we opnieuw naar de frequentie waarin de Deurnse antenne iets verneemt over de districtsraad. Dit zal ons toelaten om in de eindrapportering een evolutie te schetsen aan de hand van drie meetpunten. Voorlopig lijkt het er echter niet op dat er een kentering is bij de Deurnse antennes. Uit de voorlopige resultaten (n=304) blijkt immers dat 67,1% van de bevroagde antennes het afgelopen jaar 'nooit of zelden' iets heeft gehoord over de districtsraad.

Als we de frequentie van contact met de lokale overheid controleren voor leeftijd en het aantal jaren dat men in Deurne woont, komen we tot de vaststelling dat geen van beide variabelen een significant effect heeft op de mate waarin de Deurnenaar contact heeft met het district. Er bestaat met andere woorden geen significant verschil tussen oudere en jongere Deurnenaars en Deurnenaars die er recent of reeds lang wonen.

We merken wel een significant verschil op voor het opleidingsniveau van de Deurnse antenne. Hier merken we, zie figuur 15, dat de mate waarin de antenne 'nooit of zelden' iets verneemt over de districtsraad daalt, naarmate het opleidingsniveau hoger is. Maar het grootste verschil bestaat toch tussen mensen met een hoger onderwijsniveau (universiteit en hogeschool) en de rest van de bevolking. Zo zien we dat 66,7% van de lager opgeleide antennes 'nooit of zelden' iets verneemt over de districtsraad en dit in tegenstelling tot 55,6% van de antennes met een hogere opleiding.

Figuur 15: Opleidingsniveau x Contact Districtsraad

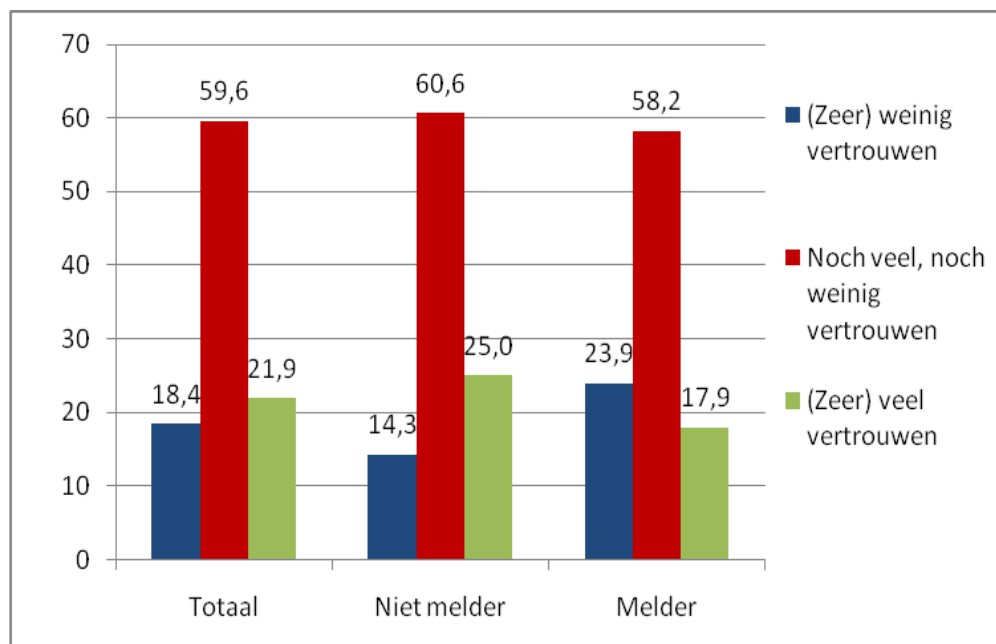

2.2. Vertrouwen in districtsraad

De beperkte mate waarin de antennes iets vernemen over de districtsraad weerspiegelt zich ook in het vertrouwen dat de Deurnse antennes hebben in dit orgaan. Zo leiden we af uit figuur 16 dat slechts een vijfde van de bevroagde antennes '(zeer) veel' vertrouwen heeft in de Deurnse districtsraad. Een gelijkaardig percentage van de Deurnse antennes heeft '(zeer) weinig' vertrouwen in de districtsraad. Maar liefst 60% van de antennes heeft geen uitgesproken mening over het al dan niet stellen van vertrouwen in dit orgaan, wat toch wijst op een zekere mate van onverschilligheid ten aanzien van een lokaal bestuursorgaan waar men zelden iets over (en van) verneemt.

Ook in deze analyse maken we het onderscheid tussen melders en niet-melders. Het is hierbij toch zeer opvallend dat niet-melders (25%) significant meer vertrouwen hebben in de districtsraad dan de melders (17,9%). Ook heeft een lager percentage van de niet-melders (14,3%) weinig of zeer weinig vertrouwen in de districtsraad dan van de melders (23,9%). Dit is toch enigszins verwonderlijk (en misschien verontrustend) dat melders, die méér vernemen over de districtsraad, minder vertrouwen stellen in dit orgaan. Anderzijds hebben zij ook actief geprobeerd om lokale problemen aan te kaarten bij het districtsbestuur.

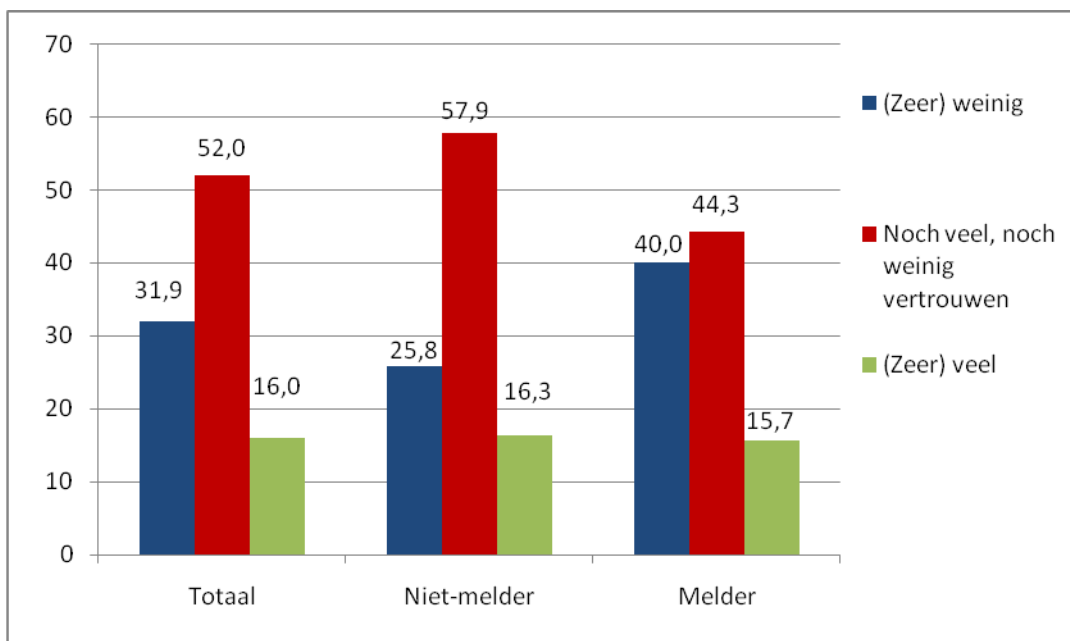
Figuur 16: Vertrouwen in districtsraad

We peilden in de bevraging ook naar de mate waarin de antennes vertrouwen hebben in andere bestuursniveaus. In figuur 17 en 18 geven we de percentages van de antennes weer

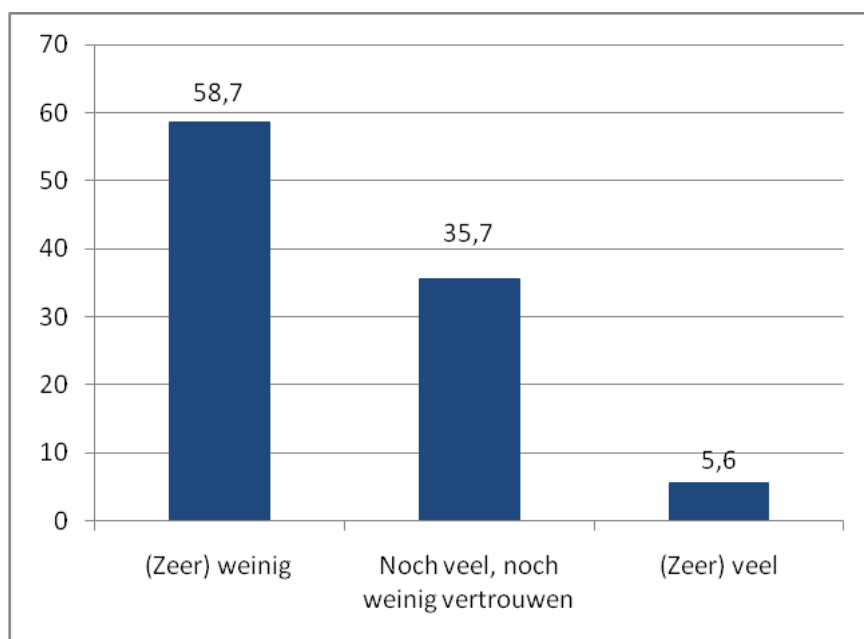
met betrekking tot de mate van vertrouwen die zij stellen in enerzijds de Antwerpse gemeenteraad en de politiek in het algemeen. Hieruit blijkt dat, in vergelijking met de Antwerpse gemeenteraad, de Deurnse districtsraad veruit het meeste vertrouwen geniet van de antennes. Zo merken we op dat slechts 16% van de antennes (heel) veel vertrouwen heeft in de Antwerpse gemeenteraad. Bij de opdeling tussen melders en niet-melders merken we vooral een opmerkelijk verschil tussen beide groepen wat de categorie '(Zeer) weinig' vertrouwen betreft. Zo stelt maar liefst 40% van de melders dat hij weinig of zeer weinig vertrouwen heeft in de Antwerpse gemeenteraad, in tegenstelling tot 25% van de niet-melders.

Figuur 17: Vertrouwen in Antwerpse gemeenteraad

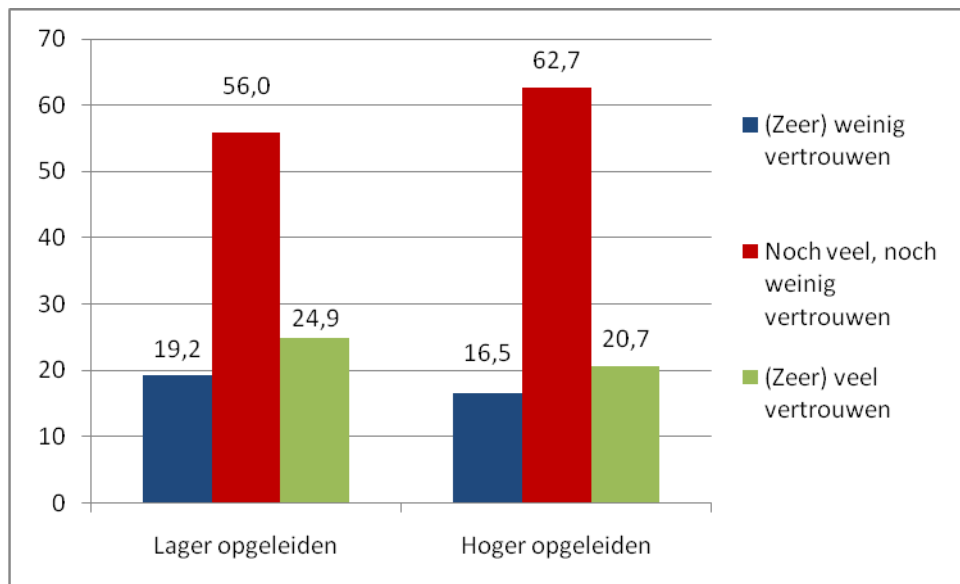
We merken hetzelfde patroon voor het vertrouwen in de politiek in het algemeen. We vinden hierbij geen significant verschil tussen melders en niet-melders, waardoor we enkel de resultaten weergeven voor alle antennes. Zo zien we dat maar liefst 58% van de Deurnse antennes beweert '(zeer) weinig' vertrouwen hebben in de politiek in het algemeen en slechts een schamele 5,6% van de Deurnse antennes beweert wel (zeer) veel vertrouwen te hebben in de politiek. We kunnen hierbij dus besluiten dat, in vergelijking met de Antwerpse gemeenteraad en de politiek in het algemeen, het Deurnse districtsbestuur zeker niet slecht scoort wat het vertrouwen van de antennes betreft.

Figuur 18: Vertrouwen in de politiek in het algemeen

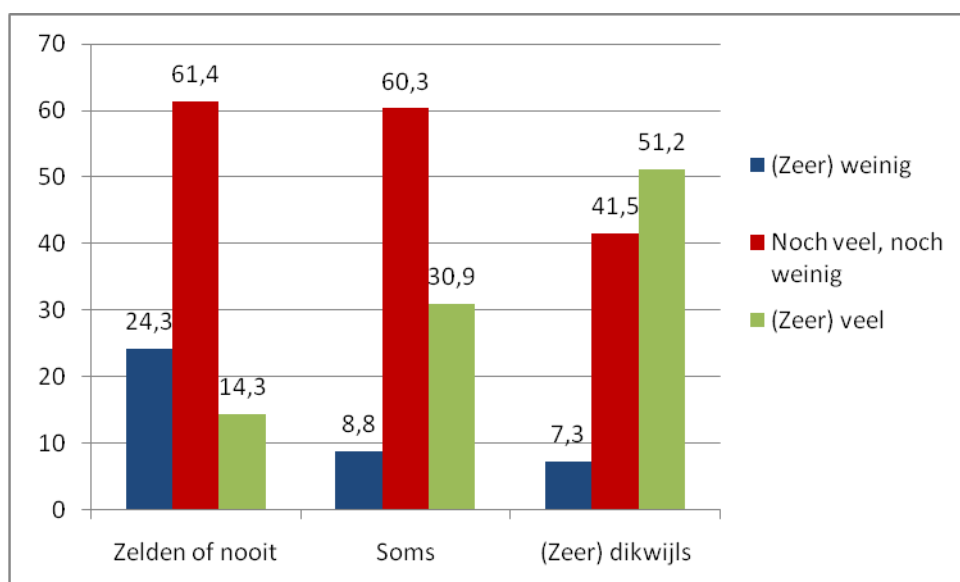
We merken dat er geen significant verband bestaat tussen enerzijds de leeftijd van de antenne en het aantal jaren dat hij in Deurne woont en anderzijds de mate waarin de antenne vertrouwen heeft in de districtsraad. Wel vinden we een significant verband voor het opleidingsniveau van de antenne en het vertrouwen in de districtsraad (zie figuur 19). Opvallend hierbij is dat de districtsraad meer vertrouwen geniet bij de lager opgeleide antennes (24,9%) dan bij de hoog opgeleide antennes (20,7%). We vonden eveneens in onze analyses dat het vertrouwen in de districtsraad het hoogst is in de categorie 'geen/lager onderwijs' met 38,4%.

Figuur 19: Vertrouwen districtsraad x Opleiding

Nu we weten dat een vijfde van de antennes (zeer) veel vertrouwen heeft in de districtsraad vragen we ons af of antennes meer vertrouwen stellen in de districtsraad naarmate ze vaker iets over dit bestuursorgaan vernemen. Dit blijkt inderdaad zo te zijn waarbij we duidelijk zien in figuur 20 dat antennes die 'zelden of nooit' iets vernemen over de districtsraad minder vertrouwen stellen in dit orgaan (14,3%) dan de antennes die er '(zeer) dikwijls' iets over vernemen (51,2%). De conclusie is hier zeer duidelijk: regelmatig contact met de burger vergroot het vertrouwen van de burger in het districtsbestuur.

Figuur 20: Iets vernemen over districtsraad x Vertrouwen in de districtsraad

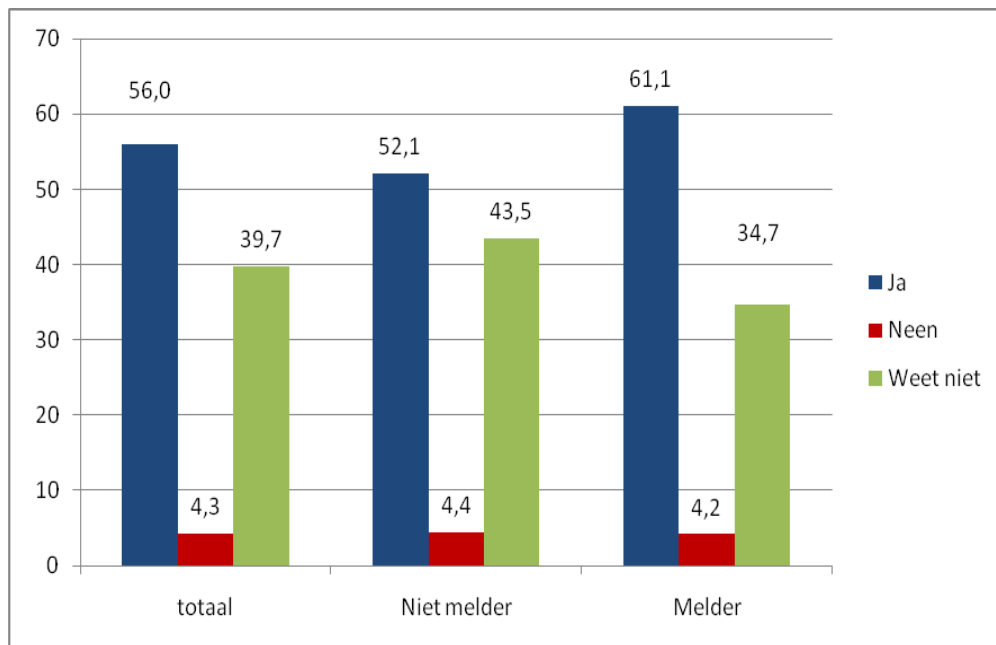

2.3. Rol van het districtsniveau

Nu we weten dat de meeste antennes slechts zelden iets vernemen over de districtsraad en, in vergelijking met andere bestuursniveaus, redelijk wat vertrouwen stellen in dit orgaan, vragen we ons af of dat de Deurnse antennes een bestuurlijke rol zien weggelegd voor het districtsniveau door hen de vraag te stellen "*Denkt u dat uw district beter geplaatst is om eventuele lokale problemen aan te pakken dan de stad?*". Het zwakke punt in deze vraag zit echter in de interpretatie van de antenne van de zogenaamde 'lokale problemen'. Dit kan immers verschillende zaken betekenen. Niettemin blijkt uit figuur 21 dat de antenne wel degelijk een rol toebedeelt aan het districtsbestuur voor het oplossen van lokale problemen. Zo antwoordt immers 56% van de Deurnse antennes dat het district hiervoor beter geplaatst is dan de stad Antwerpen. Opvallend is hierbij het zeer lage percentage antennes dat expliciet van mening is dat het district niet beter geschikt is als de stad (4,3%).

In een volgende stap maken we wederom de vergelijking tussen melders en niet-melders, waaruit duidelijk blijkt dat relatief meer melders (61,1%) vinden dat het district beter geplaatst is voor het oplossen van lokale problemen in vergelijking met de niet-melders (52,1%). Ook blijkt dat, in vergelijking met de niet-melders, meer melders zich een duidelijke mening hebben gevormd over het al dan niet geschikt zijn van het district om lokale problemen aan te pakken. Zo zien we immers dat het percentage melders (34,7%) dat 'niet weet' of het district daarvoor geschikt is, opmerkelijk lager is dan bij de niet-melders (43,5%).

Figuur 21: District geschikt voor lokale problemen

In vergelijking met de periode 2004, zijn in 2009 minder Deurnenaars van mening dat de stad Antwerpen beter geschikt is voor het aanpakken van lokale problemen. We zien immers een daling van ruwweg 10% naar 4%. Het is echter niet zo dat men dan per definitie vindt dat het district beter geplaatst is om deze problemen aan te pakken. Zo merken we immers ook een stijging in het aantal respondenten dat 'weet niet' antwoordt. Dit lijkt er op te wijzen dat de Deurnenaars zich geen uitgesproken mening (kunnen) vormen betreffende de ideale taakverdeling van de bestuursniveaus.

Tabel 7: Is het district beter geschikt als de stad om lokale problemen op te lossen?

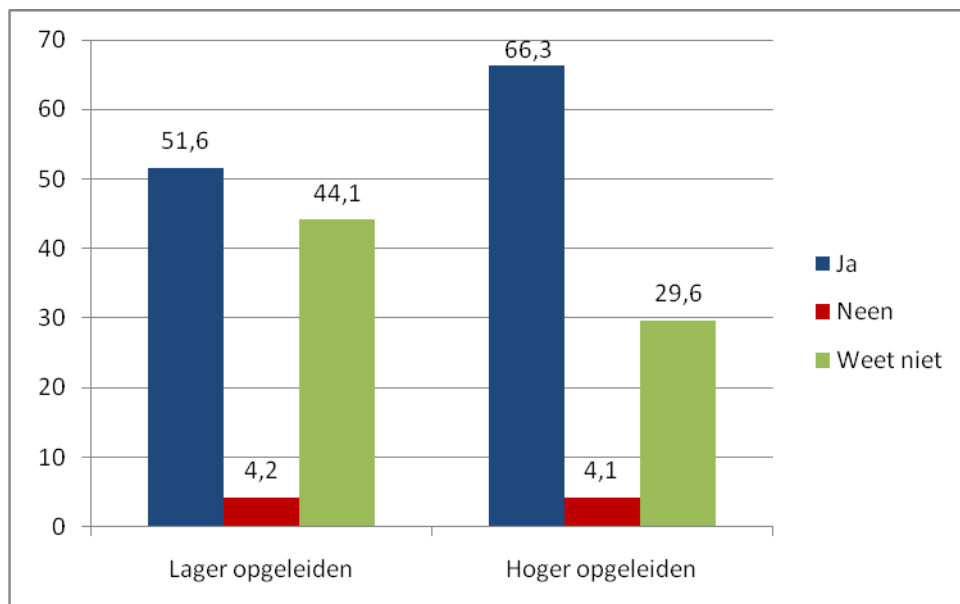
	Deurne		Berchem	Ekeren
	FOD	2004	2004	2004
Ja	56,0	57,1	66,7	84,6
Neen	4,3	10,4	5,9	1,8
Weet niet	39,7	32,5	27,5	13,6

Noch voor de leeftijd van de Deurnenaar, noch voor het aantal jaren dat men in Deurne woont, vinden we een significant effect op de mate waarin de antennes een rol toedichten aan het districtsbestuur. Wel vinden we een significant effect voor het opleidingsniveau, zie figuur 22, waarbij het zeer duidelijk opvalt dat er relatief meer hoger opgeleide antennes

(66,3%) van mening zijn dat het district hierin een rol heeft te spelen. De binnengemeentelijke decentralisatie is dus vooral een kwestie voor de hogere klassen.

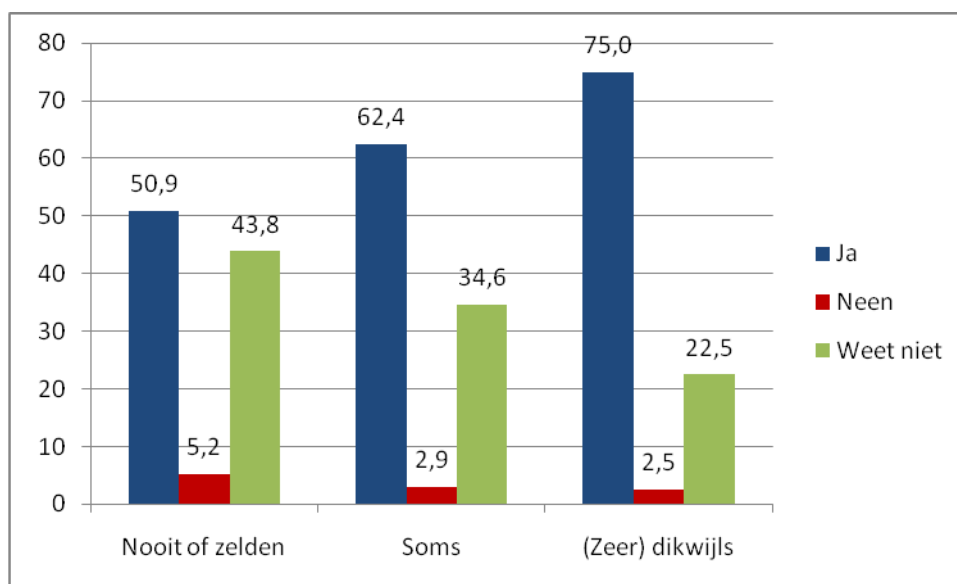
Dit verband is toch enigszins opvallend omdat uit eerdere analyses bleek dat de hoger opgeleide antennes een veel minder sterk ontwikkeld 'Deurne gevoel' hebben dan de lager opgeleiden. Het lijkt er dus op dat de hoger opgeleiden zich minder emotioneel verbonden voelen met het district dan lager opgeleiden maar wel sterker van mening zijn dat het districtsniveau geschikter is dan de Stad Antwerpen om bepaalde lokale problemen aan te pakken.

Figuur 22: Geschikt voor lokale problemen x diploma

We stellen ons hier ook de vraag of de mate waarin men iets verneemt over de districtsraad een effect heeft op de rol die men toedicht aan het districtsbestuur. Dit blijkt inderdaad ook zo te zijn. Naarmate men vaker iets verneemt over de districtsraad, stelt een grotere proportie van de Deurnenaars dat het district beter geplaatst is om bepaalde lokale problemen aan te pakken. Zo zien we immers in figuur 23 dat 75% van de antennes die (zeer) dikwijls iets vernemen over de districtsraad het district beter geplaatst vinden om lokale problemen aan te pakken, in tegenstelling tot 50% van de antennes die nooit of zelden iets vernemen.

Figuur 23: Iets vernemen over districtsraad x Geschiktheid district

Uit eerdere bevindingen blijkt dus duidelijk dat het merendeel van de antennes wel degelijk een rol toebedelen aan het district voor het oplossen van lokale problemen, wat bevestigd wordt door tabel 8 waarin de Deurnse antennes hun voorkeur aanduiden tot wie zij zich zouden richten indien zij een beroep willen doen op de lokale overheid. Zo wendt 51,7% van de Deurnse antennes zich bij voorkeur tot het districtshuis. Dit staat in schril contrast met de 2,9% van de antennes die zich tot het Antwerpse stadshuis zou wenden. Opvallend is wel dat meer dan een derde van de antennes zich tot de lokale politie zou wenden.

Tabel 8: Voorkeur voor contact lokale overheid

	Totaal (%)	Niet-melder (%)	Melder (%)
Het districtshuis	51,7	48,8	55,7
De politie	36,1	38,9	32,1
Het stadshuis	2,9	3,8	1,6
De ombudsdienst	2,6	2,6	2,4
Een buurttoezichter	1,5	1,5	1,6
Een bewonersgroep	1,2	1,5	0,8
Een politicus	0,3	0,0	0,8
Andere	3,7	2,9	4,9
Totaal	100	100	100

Wederom kunnen we onze data vergelijken met eerdere data, waarbij we zien dat, in vergelijking met 2004, het districtshuis er sterk op vooruit is gegaan als favoriete instantie

voor contact met de lokale overheid: 51% in 2009 ten opzichte van 30% in 2004. Dit verschil is weliswaar mogelijk vertekend, in die zin dat we voor 2004 wellicht de scores voor 'districtshuis' en 'gemeentehuis' moeten optellen. Deze gegevens dateren immers van vlak na de invoering van de direct verkozen districtsraden waardoor de mogelijkheid bestaat dat de bewoners nog niet vertrouwd waren met de term 'districtshuis' en daardoor gemeentehuis invulden. Niettemin, merken we ook na optelling van beide scores nog altijd een stijging van ongeveer 10% van de Deurnenaars die zich tot het district zouden wenden.

Tabel 9: Voorkeur lokaal contact

	Deurne		Berchem	Ekeren
	FOD	2004	2004	2004
Het districtshuis	51,7	30,0	21,3	31,6
De politie	36,1	15,6	14,4	10,5
Gemeentehuis	/	11,3	15,0	13,2
Het stadhuis	2,9	1,9	3,1	1,8
De ombudsdienst	2,6	0,6	1,3	0
Een buurttoezichter	1,5	/	/	/
Een bewonersgroep	1,2	/	/	/
Een politicus	0,3	0	0	1,2
Andere	3,7	/	/	/

We stellen ons vervolgens de vraag of Deurnenaars die vaker iets vernemen over de districtsraad, zich ook effectief vaker zullen wenden tot het districtshuis indien zij contact willen opnemen met de lokale overheid. Dit blijkt inderdaad zo te zijn: antennes die vaker iets vernemen over de districtsraad zullen vaker het districtshuis contacteren en minder vaak de politie (zie tabel 10). Dit in tegenstelling tot de Deurnenaars die zelden of nooit iets vernemen over het de districtsraad.

Tabel 10: Voorkeur lokaal contact x frequentie iets vernemen over districtsraad

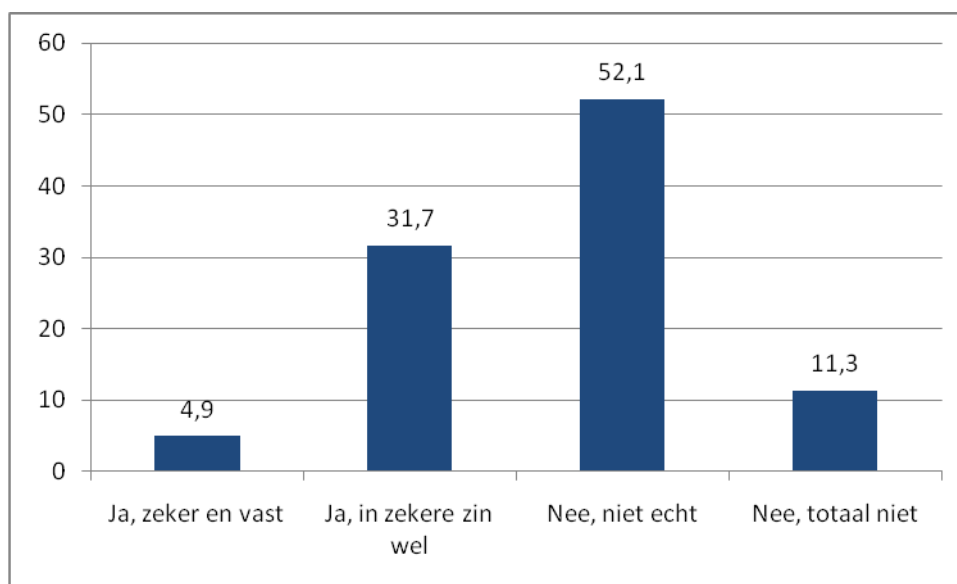
	Zelden of nooit	Soms	(Zeer) dikwijls
Het districtshuis	47,3	55,7	74,2
Het stadhuis	3,2	2,2	3,2
De ombudsdienst	1,6	4,9	0,0
De politie	41,1	29,5	19,4
Andere	6,8	7,7	3,2
Totaal	100	100	100

2.4. Meer aandacht voor lokale problemen?

Ondanks dat de Deurnse antennes vinden dat het district een lokale rol te vervullen heeft en dat zij zich voor het oplossen van lokale problemen voornamelijk tot het districtshuis zouden wenden, is de meerderheid van de antennes niet van mening dat er meer aandacht wordt besteed aan de problemen in de buurt sinds de invoering van de rechtstreeks verkozen districtsraden. Zo vindt 63,4% van de antennes dat er 'niet echt' of 'totaal niet' meer aandacht wordt besteed aan de buurtproblemen. Dit in vergelijking met 36,6% van de antennes die van mening zijn dat er 'in zekere zin wel' of 'zeker en vast' meer aandacht wordt besteed aan de buurtproblemen.

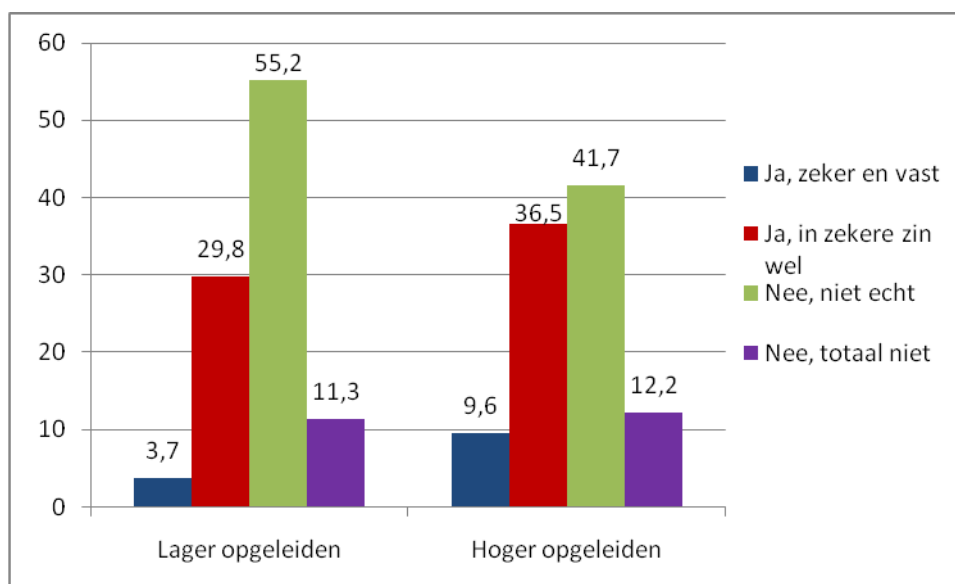
We vinden hierbij geen significant onderscheid tussen melders en niet-melders, waardoor we enkel het totaal voor alle Deurnse antennes weergeven.

Figuur 24: Meer aandacht voor lokale problemen?

We vinden eveneens geen significant verband tussen enerzijds de leeftijd van de antennes en het aantal jaren dat zij in Deurne wonen en anderzijds hun mening over de effectieve aandacht voor buurtproblemen. Wel vinden we een significant verband tussen het opleidingsniveau en de mate waarin de antennes een stijging van de aandacht voor lokale problemen merken sinds de invoering van de rechtstreeks verkozen districtsraad. Uit deze analyse blijkt dat de hoger opgeleiden opmerkelijk verschillen van de overige opleidingsniveaus. Zo zien we immers in figuur 25 dat 46,1% van de hoger opgeleiden vindt dat er 'zeker en vast' of 'in zekere zin' meer aandacht uitgaat naar buurtproblemen, wat opmerkelijk hoger is dan de lager opgeleide antennes. Ook de som van de hoger opgeleiden die vinden dat er 'niet echt' of 'totaal niet' (53,9%) meer aandacht uitgaat naar lokale problemen is veel lager dan voor de overige opleidingsniveaus. Dit is wederom opvallend gegeven het feit dat de lager opgeleiden meer vertrouwen stellen in de districtsraad, hoewel zij vinden dat er minder aandacht uitgaat naar lokale problemen sinds de directe verkiezing van het districtsbestuur.

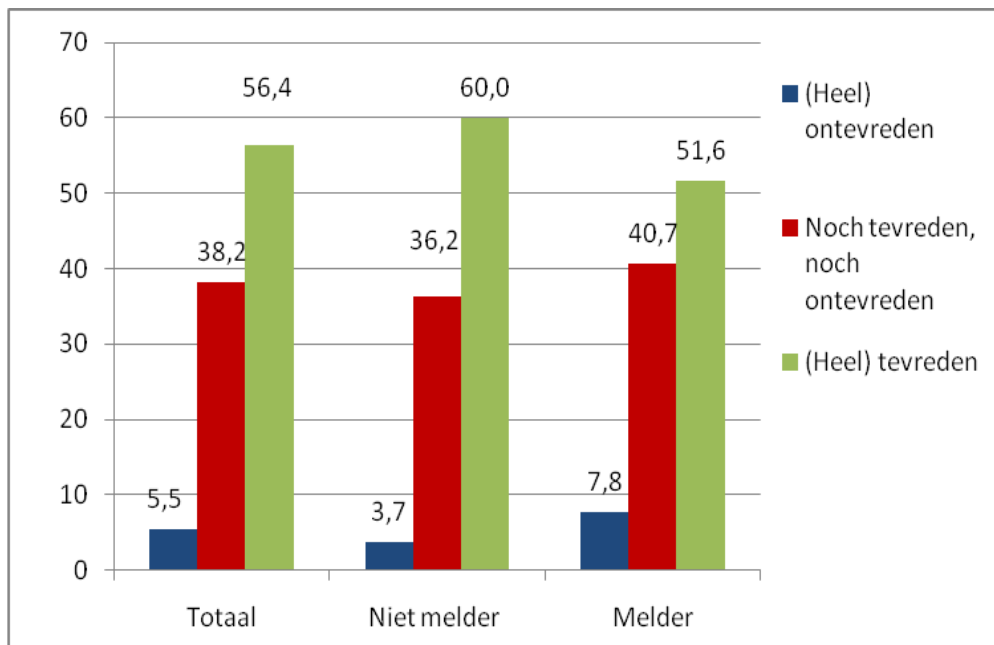
Figuur 25: Opleidingsniveau x Aandacht buurt

Ondanks dat de meerderheid van de antennes niet van mening is dat er meer aandacht uitgaat naar de buurtproblemen, zijn de antennes nog relatief tevreden met de dienstverlening van het district (zie figuur 26). Zo is 56,4% van de antennes tevreden of heel tevreden over de dienstverlening van het district, terwijl slechts 5,5% van de antennes ontevreden of heel ontevreden is. Ook is wederom de omvang van de middencategorie opvallend, waaruit blijkt dat vele antennes zich niet echt een mening vormen over de werking van het district.

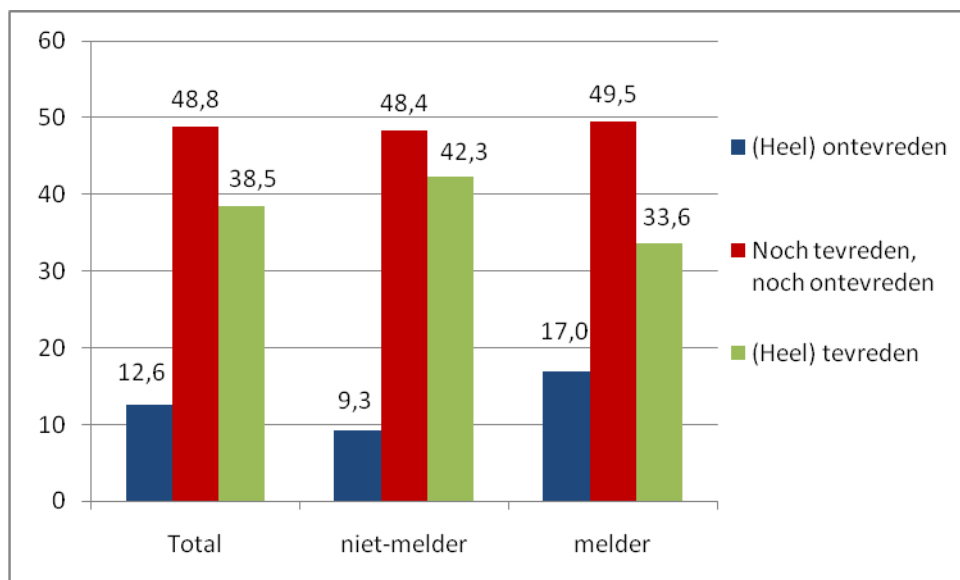
We vinden hier ook een significant verschil tussen melders en niet-melders, waarbij we merken dat, net zoals bij het vertrouwen in de districtsraad, relatief meer niet-melders tevreden zijn over de dienstverlening van het district dan de melders. Dit is toch enigszins opvallend gegeven het feit dat de niet-melders aangeven minder te vernemen over het districtsbestuur. De niet-melders stellen met andere woorden meer vertrouwen in de districtsraad en zijn meer tevreden over de dienstverlening van het district dan de melders, terwijl zij er net minder over vernemen. Deze analyse is enigszins verontrustend als we ze bekijken vanuit het oogpunt van de melders: melders vernemen namelijk meer over de districtsraad maar stellen minder vertrouwen in dit bestuursorgaan en zijn minder tevreden over de dienstverlening ervan.

Figuur 26: Tevredenheid dienstverlening district

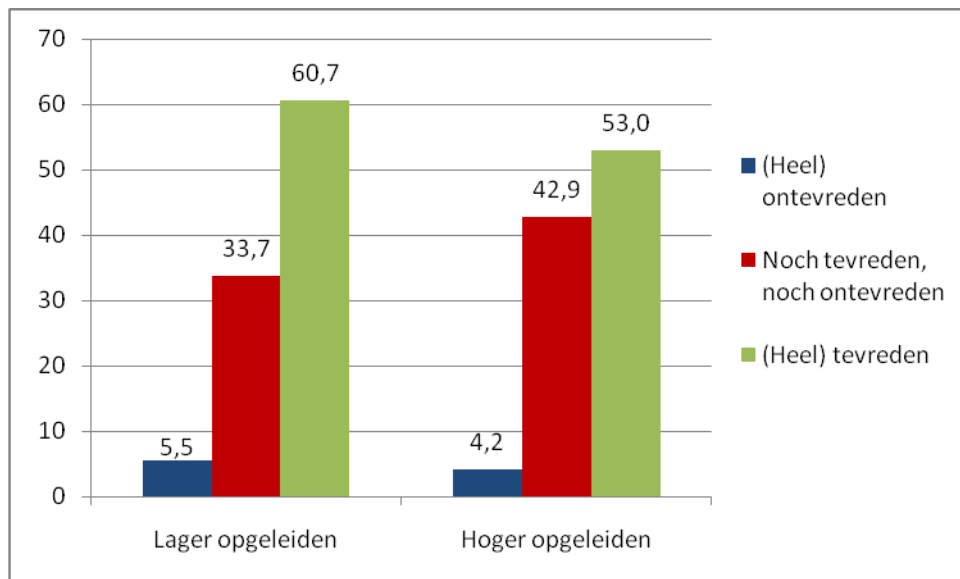
In vergelijking de stad Antwerpen (zie figuur 27), is de Deurnse antenne relatief tevreden over de dienstverlening van het district. We zien immers dat 38,5% van de antennes '(zeer) tevreden' is over de dienstverlening van de stad Antwerpen en 12,6% is '(zeer) ontevreden' over de stedelijke dienstverlening, in vergelijking met respectievelijk 56,4% en 5,5%. Ook hier valt de omvang van de middencategorie op.

Figuur 27: Tevredenheid dienstverlening van de stad Antwerpen

Wederom vinden we geen significant verband tussen de leeftijd van de antenne, het aantal jaar dat hij in Deurne woont en de tevredenheid over de dienstverlening van het district. In een volgende stap (zie figuur 28) bekijken we de significante relatie tussen het onderwijsniveau en de mate waarin de antenne tevreden is over de dienstverlening van het district Deurne. Zo zien we enerzijds een duidelijke daling van het percentage antennes dat '(Heel) tevreden' is over de dienstverlening, naarmate het onderwijsniveau hoger is. Anderzijds zien we een opmerkelijke stijging van het aantal antennes dat 'noch tevreden nog ontevreden' is bij de hoger opgeleiden, wat wederom lijkt te suggereren dat men niet echt een duidelijk afgelijnde mening heeft over de dienstverlening van het district.

Figuur 28: Opleiding x Tevredenheid dienstverlening district

2.5. Interesse in en kennis van Deurnse politici en bevoegdheden

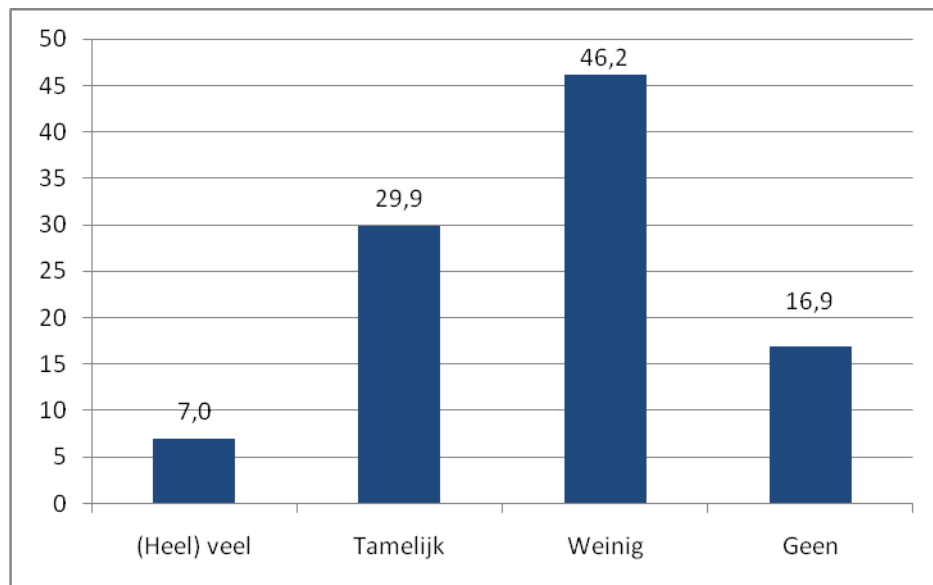
2.5.1. Interesse in de Deurnse politiek

We beginnen de analyse van de gekendheid van lokale politici en de perceptie van het Deurnse districtsbestuur bij de antennes, met de mate waarin de Deurnse antennes interesse vertonen in de Deurnse politiek. Dit kan immers reeds een verklaring bieden voor een eventuele mindere kennis van politici en bevoegdheden. Immers indien de antennes niet geïnteresseerd zijn in de lokale politiek, is het ook niet verwonderlijk dat de kennis ervan laag zal zijn. De interesse in de Deurnse politiek blijkt al meteen niet zo heel groot te zijn. Zo antwoordt maar liefst 63,1% van de Deurnse antennes dat hij 'weinig of geen' interesse

vertoont in de Deurnse politiek, ten opzichte van bijna 30% die een matige interesse vertoont in de lokale politiek.

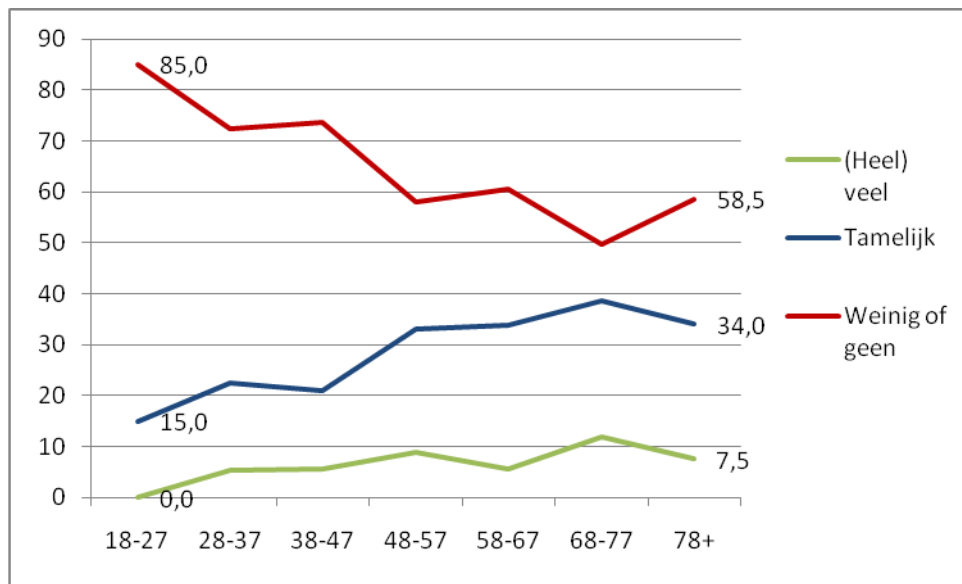
We vonden hier geen significant verschil tussen melders en niet-melders. Dit is toch enigszins verwonderlijk omdat we immers verwachtten dat melders, gegeven hun specifieke profiel, een sterkere interesse zouden vertonen in de lokale politiek. Hoewel verwonderlijk, sluit deze bevinding aan bij onze eerder bevindingen, met name dat melders zich voornamelijk richten op hun straat en buurt en niet zozeer op het district.

Figuur 29: Interesse in de Deurnse politiek

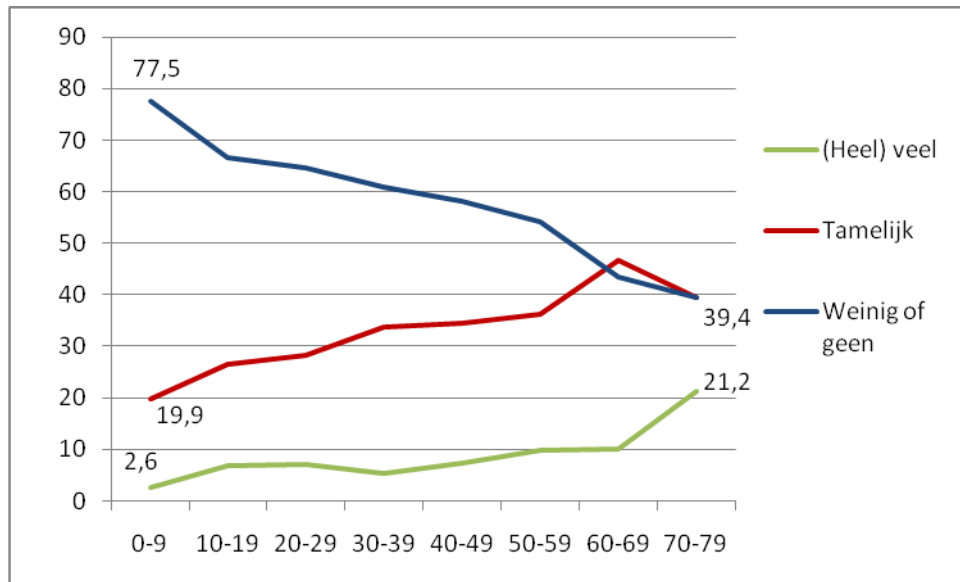
In de analyse van de effecten van socio-demografische variabelen op de interesse in de Deurnse politiek vinden we dat zowel de leeftijd (uitgedrukt in jaren) als het aantal jaren dat de antenne in Deurne woont een significant effect heeft op de interesse in de lokale politiek. Zo zien we in figuur 30 dat het aandeel antennes met 'weinig' interesse in de Deurnse politiek afneemt, naarmate de leeftijd stijgt. Eveneens zien we dat het aandeel antennes met een 'tamelijke' interesse stijgt naarmate de antennes ouder zijn. Ook het percentage antennes dat (heel) veel interesse vertoont, stijgt, weliswaar licht, naarmate de leeftijd hoger is.

Figuur 30: Leeftijd x Interesse Deurnse politiek

Gegeven de correlatie tussen de leeftijd van de antennes en het aantal jaren dat men in Deurne woont, is het niet verwonderlijk dat ook het aantal jaren dat men in Deurne woont een significant effect heeft op de interesse in de lokale politiek. Zo zien we duidelijk in figuur 31 dat het percentage antennes met 'weinig' interesse daalt en dat het percentage antennes met 'tamelijke' interesse stijgt, naarmate men langer in Deurne woont. Ook de uiterste categorieën ('heel veel' en 'geen') volgen een gelijkaardig patroon, met name dat meer antennes een sterkere interesse vertonen in de Deurnse politiek naarmate ze langer in Deurne wonen.

Figuur 31: Aantal jaren woonachtig x Interesse

In een volgende stap gingen we het effect van het opleidingsniveau van de antennes op de mate van interesse in de Deurnse politiek maar dit verband blijkt wederom niet significant te zijn, wat toch op zijn minst verwonderlijk kan genoemd worden.

2.5.2. Kennis van lokale politici

Een van de uitgangspunten inzake het bestuderen van lokale politiek is dat het gaat om het politieke niveau dat het dichtst bij de burger staat, waardoor de lokale politici door middel van direct persoonlijk contact wel enige naamsbekendheid verwerven in hun respectievelijke gemeente of district. Anderzijds is het wel zo dat de districtspolitici veel minder in de schijnwerpers van de media staan dan de grootstedelijke politici, wat toch tot een beperkte lokale bekendheid kan leiden. Dit vond men ook in eerdere studies: de stedelijke politici zijn zonder uitzondering (veel) beter gekend dan hun lokale collega's (DVA, 2004: 175).

Zoals we al vaststelden, is de interesse van de Deurnse antennes in de lokale politiek eerder beperkt en deze beperkte interesse manifesteert zich ook in de kennis van de lokale politici. Zo kent slechts 1 op 5 (21,4%) van de Deurnse antennes de naam van de districtsvoorzitter kent.

Tabel 11: Kent u de naam van de Deurnse districtsvoorzitter?

	Aantal	Percentage
Ja	147	21,4
Neen	539	78,6
Total	686	100,0

Van de 147 antennes die beweerden de naam van de districtsvoorzitter te kennen, gaven 138 (93,8%) ook het juiste antwoord. Dit betekent dat, als we abstractie maken van de antennes die beweerden de naam te kennen maar niet de juiste naam gaven, uiteindelijk slechts 20,1% van de antennes de naam van de districtsvoorzitter kent.

Als we hier het onderscheid maken tussen melders en niet-melders, dan merken we dat 31,4% van de melders de naam van de districtsvoorzitter kent, in tegenstelling tot slechts 14,6% van de niet-melders. Deze cijfers passen met andere woorden in het profiel van de melder dat we verwachten, met name dat van een meer geëngageerde en beter geïnformeerde Deurnenaar.

Tabel 12: Naam districtsvoorzitter x Melder/Niet-melder

	niet-melder		melder		Totaal	
	#	%	#	%	#	%
Ja	58	14,6%	91	31,4%	149	21,7%
Neen	338	85,4%	199	68,6%	537	78,3%
Total	396	100%	290	100%	686	100%

Het blijft echter wel opvallend dat, globaal gesproken, slechts 1/5de van de antennes de districtsvoorzitter kent. Deze lage score is des te opvallender als we kijken naar de mate waarin de Deurnenaars de laatste Deurnse burgemeester kennen. Hiermee doelden we in de enquête op burgemeester Dequeecker, de laatste Deurnse burgemeester voor de fusie met de stad Antwerpen. Uit de analyse blijkt dat bijna 40% (268 antennes) van de ondervraagde Deurnenaars beweert de naam van deze persoon te kennen en van deze 268 antennes gaven 251 het juiste antwoord (93,7%). Dit betekent dat, wederom met abstractie van de antennes die een foute naam invulden, 36,5% van de Deurnse antennes de laatste Deurnse burgemeester bij naam kent.

Tabel 13: Kent u naam laatste burgemeester?

	Aantal	Percentage
Ja	268	39,1
Neen	418	60,9
Totaal	686	100,0

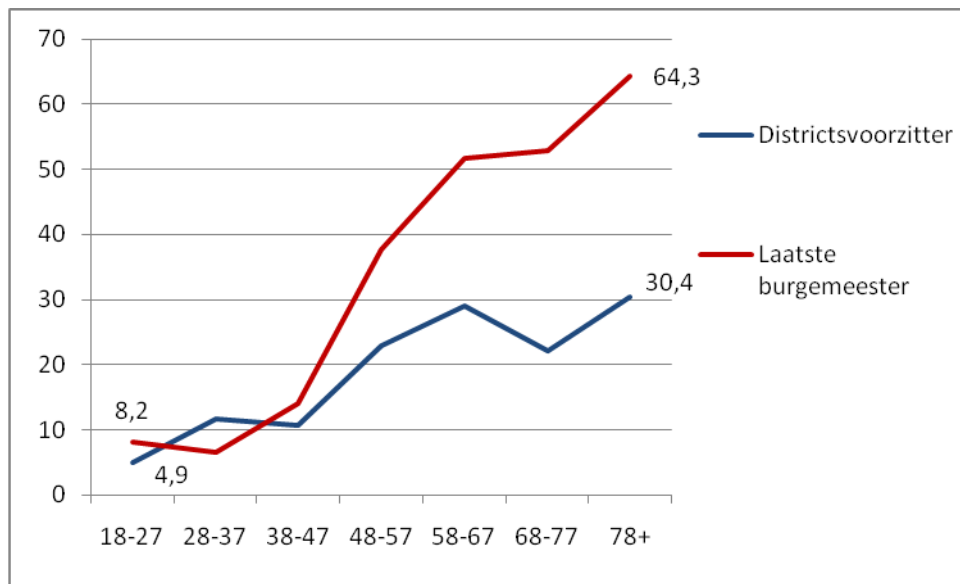
Ook hier merken we een significant verschil tussen melders en niet-melders, waarbij bijna de helft van de melders de naam van de laatste Deurnse burgemeester kent (47,6%), in tegenstelling tot een derde van de niet-melders (33%).

Tabel 14: Kent u naam laatste burgemeester x Melder/Niet-melder

	niet-melder		melder		Totaal	
	#	%	#	%	#	%
Ja	130	32,8%	138	47,6%	268	39,1%
Neen	266	67,2%	152	52,4%	418	60,9%
Total	396	100,0%	290	100,0%	686	100,0%

In figuur 32 bekijken we leeftijdsverdeling van de antennes die de naam van de laatste burgemeester en de huidige districtsvoorzitter kennen. Hierbij valt onmiddellijk op dat men vooral in de oudere leeftijdscategorieën de laatste burgemeester kent en niet zozeer in de jongere leeftijdscategorieën. Dit is ook logisch gezien het feit dat het laatste burgemeesterschap voor de fusie dateert van 1982. Het is echter wel niet zo dat men in de jongere leeftijdscategorieën dan in grote getale de naam van de districtsvoorzitter kent. We kunnen immers stellen dat tot de categorie '45-49' jaar de districtsvoorzitter en de laatste Deurnse burgemeester een gelijkaardige (beperkte) naambekendheid hebben. Het is echter vanaf vijftig jaar dat een opmerkelijk groter percentage van de Deurnenaars de laatste burgemeester, en in mindere mate de districtsvoorzitter, bij naam kent.

Figuur 32: % antennes die persoon kent x leeftijd

Tot hiertoe hebben we enkel gepeild naar de gekendheid van de districtsvoorzitter, de primus inter pares van de lokale districtspolitiek. In de enquête peilden we echter ook naar de gekendheid van politici, afkomstig uit Deurne en actief op verschillende bestuursniveaus. Uit de analyses blijkt duidelijk dat het overgrote deel van de Deurnse antennes niet bekend is met de Deurnse politici. De twee grote uitzonderingen hierop zijn Mieke Vogels en Kathleen van Brempt, waarvan respectievelijk 89,3% en 80,5% van de antennes stelt dat hij deze politici kent. Deze scores zijn niet geheel verwonderlijk gezien hun nationale profiel en naamsbekendheid. Ook de Deurnse districtsvoorzitter geniet, in vergelijking met de overige Deurnse politici, een relatief hoge naambekendheid. Dit is enigszins contradictorisch met de bovenstaande bevindingen, waarbij we vaststelden dat slechts 20% van de antennes de districtsvoorzitter bij naam kunnen noemen. Hieruit kunnen we dus afleiden dat de districtsvoorzitter wel degelijk naambekendheid geniet, maar dat de Deurnse antennes deze naam niet kunnen koppelen aan een specifieke functie binnen het Deurnse districtsbestuur.

Ook hier maken we het onderscheid tussen melders en niet-melders. Hierbij valt op dat, in vergelijking met de niet-melders, bij negen van de veertien politici een hoger percentage van de melders deze politici kent. Bij die politici die een hogere gekendheid genieten bij de niet-melders, bestaat er echter geen significant verschil tussen melders en niet-melders.

Tabel 15: Kent u onderstaande Deurnse politici?

	Ja	Melder/Niet-melder ¹¹	
		Melder	Niet-melder
Mieke Vogels	89,3	93,0	86,5
Kathleen Van Brempt	80,5	86,0	76,4
Frank Geudens	52,8	65,0	43,6
Marleen De Backer	24,3	31,1	19,3
Dirk Van Duppen	19,5	23,8	16,4
Eva Mangelschots	17,5	16,1*	18,5*
Walter Verbruggen	17,5	23,4	13,0
Guy Dirckx	10,7	15,4	7,3
Wendy van Dorst	9,7	12,6	7,6
Ariane van Doren	7,2	7,3*	7,0*
Jan Van Wesembeeck	5,2	7,7	3,4
Peggy Pooters	2,8	2,1*	3,4*
Samir Aiau	2,1	1,7*	2,3*
Arfan Saber	1,8	2,1*	1,6*

Als we ons toespitsen op de kennis van de antennes van de leden van het districtscollege, dan blijkt dat de voorzitter van het college veruit de grootste naambekendheid heeft. Ook zien we significante verschillen, uitgezonderd bij Ariane Van Doren, tussen melders en niet-melders, waarbij de politici een veel grotere naambekendheid hebben bij de melders.

Tabel 16: Kent u onderstaande Deurnse politici (districtscollege)

	Ja	Melder/Niet-melder ¹²	
		Melder	Niet-melder
Frank Geudens	52,8	65,0	43,6
Marleen De Backer	24,3	31,1	19,3
Walter Verbruggen	17,5	23,4	13,0
Wendy van Dorst	9,7	12,6	7,6
Ariane van Doren	7,2	7,3*	7,0*

In een volgende stap vroegen we de antennes om aan te duiden welke van de lijst van Deurnse politici, lid zijn van het districtscollege. Hierbij valt op, weergegeven in onderstaande tabel 18, dat Frank Geudens het meest wordt gekoppeld aan het

¹¹ * houdt in dat het verschil tussen melder en niet-melder niet statistisch significant is op het 0,05 niveau.

¹² * houdt in dat het verschil tussen melder en niet-melder niet statistisch significant is op het 0,05 niveau.

districtscollege met 38%. Ook valt op dat twee leden van het districtscollege slechts door ongeveer 10% van de Deurnenaars aan het districtscollege worden verbonden.

Als we kijken naar het onderscheid tussen melders en niet-melders dan blijkt er, uitgezonderd van Ariane Van Doren, een significant verschil te bestaan tussen de mate waarin deze twee groepen de politici aan het districtscollege linken. Melders koppelen vaker de juiste politici aan het districtscollege dan niet-melders.

Tabel 17: Maken deel uit van districtscollege

	Ja ¹³	Melder/Niet-melder ¹⁴	
		Melder	Niet-melder
Frank Geudens	38,1	49,0	30,0
Marleen De Backer	20,9	29,0	14,7
Walter Verbruggen	20,9	25,9	17,1
Wendy van Dorst	10,1	13,3	7,6
Ariane van Doren	8,4	8,7*	8,2*

2.5.3. Kennis van bevoegdheidsverdeling

In een volgende stap peilen we naar de kennis van de Deurnse antennes over de bevoegdheidsverdeling tussen de districten en de stad Antwerpen. We legden de antennes 8 situaties voor en vroegen hen tot wie ze zich zouden richten om het probleem te verhelpen¹⁵. De antwoorden op deze vragen geven dan een indicatie van de perceptie van de burger wat de bevoegdheden van het district betreft. We onderscheiden hierbij zes exclusieve bevoegdheden voor ofwel stad ofwel district en twee bevoegdheden waarbij noch het district Deurne noch de stad Antwerpen bevoegd zijn.

In verband met de exclusieve bevoegdheden leiden we uit onderstaande tabel 18 vier zaken af. Ten eerste dat alle exclusieve bevoegdheden door een meerderheid van de antennes worden toegekend aan het districtsniveau. Ten tweede stellen we vast dat de antennes twee van de zes exclusieve bevoegdheden verkeerdelijk toewijzen aan het district, met name het aanvragen van de bouwvergunning en de plaatselijke bibliotheek¹⁶. Sinds 2005 is de aflevering van de bouwvergunningen echter gecentraliseerd en het beheer van de

¹³ Percentage van de Deurnse antennes die bevestigend antwoordde.

¹⁴ * houdt in dat het verschil tussen melder en niet-melder niet statistisch significant is op het 0,05 niveau.

¹⁵ De vraag luidde : *“De gemeenteraad en de districtsraad hebben ieder eigen bevoegdheden. Duid aan tot wie u zich zou richten in de onderstaande gevallen.”*

¹⁶ Cursief aangeduid betekent dat een meerderheid van de respondenten de bevoegdheid verkeerd situeert.

plaatselijke bibliotheken vallen onder de stedelijke bevoegdheid 'bibliotheek en cultuurcentrum'. Deze twee eerste zaken sluiten aan bij een vaststelling uit eerder onderzoek (DVA, 2004: 173) waarbij men tot het besluit kwam dat de burger klaarblijkelijk het bevoegdhedenpakket van het district hoger inschat dan het in werkelijkheid is. Dit zou tot gevolg kunnen hebben dat de burger het districtsbestuur evalueert op bevoegdheden waarover het niet beschikt. Op zijn beurt kan dit dan weer implicaties hebben op de tevredenheid van de burger over het districtsbestuur. Ten derde stellen we vast dat in vergelijking met 2004, wat de districtsbevoegdheden betreft, enkel voor het snoeien van bomen een groter aandeel van de antennes verkeerdelijk denkt dat dit geen districtsbevoegdheid is. Voor de twee overige districtsbevoegdheden (huwen en heraanleg van mijn straat) merken we dat sinds 2004 meer Deurnenaars weten dat dit een districtsbevoegdheid is. Ten vierde is, in vergelijking met 2004, een groter aandeel van de antennes van mening dat het aanvragen van een bouwvergunning en het beheer van de plaatselijke bibliotheek een districtsbevoegdheid is, terwijl het een stedelijke bevoegdheid betreft.

Wat de bevoegdheden betreft waarvoor noch het district noch de stad bevoegd voor zijn, zien we dat een aanzienlijk groter aandeel van de respondenten noch het district, noch de stad zou raadplegen, wat zeer duidelijk is in de situatie 'herstellen van de tramhalte' waarvoor de vervoersmaatschappij De Lijn bevoegd is. Anderzijds merken we in deze gevallen ook dat de antennes ook minder goed weten tot wie ze zich moeten richten, wat geïllustreerd wordt door de situatie 'heraanleg van de Bisschoppenhoflaan'. Dit is een bevoegdheid van het Vlaams Gewest maar blijft niettemin een zeer complexe aangelegenheid waardoor het begrijpelijk is dat de antennes moeilijker een inschatting kan maken.

Tabel 18: Bevoegdheidsverdeling district - stad

		FOD 2009				Deurne 2004
	Bevoegdheid van...	District	Stad	Noch district/ noch stad	Weet niet	District
Bomen snoeien	District	63,9	9,2	3,9	23,1	71,5
Trouwen	District	79,9	11,2	1,9	7,0	67,3
<i>Bouwvergunning</i>	<i>Stad</i>	<i>58,8</i>	<i>28,5</i>	<i>1,9</i>	<i>10,8</i>	<i>45,6</i>
<i>Plaatselijke bibliotheek</i>	<i>Stad</i>	<i>71,6</i>	<i>12,9</i>	<i>9,2</i>	<i>6,3</i>	<i>59,4</i>
Heraanleg mijn straat	District	56,9	21,2	4,1	17,8	51,3
Herstel bank pleintje	District	78,4	4,6	3,0	14,1	/
Heraanleg Bisschoppenhoflaan	Vlaams Gewest	32,6	27,5	13,8	26,1	/
Herstel tramhalte	De Lijn	36,5	17,2	24,2	22,0	/

3. Besluit

In de volgende paragrafen vatten we door middel van zogenaamde *bullet points* de belangrijkste bevindingen nog even samen.

- Op buurtniveau valt het op dat de sociaal/affectieve verbondenheid van de Deurnse antennes met hun buurt veruit het grootst is in de zuidwestelijke Deurnse buurten, met uitschieters in Kriekenhof en Arena. De verbondenheid is het echter het laagst in de buurten in Deurne Centrum (Dorp/Gemeentehuis, Conforta, Driekoningen en Plankenbergh).
- De multivariate analyse leerde ons dat de leeftijd van Deurnse antenne, onder controle voor de andere verklarende variabele, geen effect heeft op het '*sense of place*' gevoel. Het aantal jaren dat een antenne in Deurne woont, heeft daarentegen wel een positief effect op de mate waarin men zich verbonden voelt met zijn buurt. Het is in de Deurnse context dus niet de leeftijd maar het aantal jaren dat men in Deurne woont, dat bepaalt hoe sterk men zich verbonden voelt met zijn district en buurt.
- De hoger geschoolde antennes voelen zich voornamelijk verbonden met de buurt waarin ze wonen en niet zozeer met het district in haar geheel, dit in tegenstelling tot de rest van de antennes. De lager geschoolden wonen immers het liefst in het gehele district Deurne en niet zozeer in hun buurt. Deze bevinding is verklaarbaar vanuit het feit dat de hoger geschoolden meer kans hebben om bewust te kiezen waar zij zich

vestigen en zich vanuit deze bewuste keuze meer vereenzelvigen en verbonden voelen met hun buurt. Dit sluit dus niet geheel aan bij onze initiële verwachtingen waarbij we vooropstelden dat de lager opgeleide antennes zich sterker verbonden zouden voelen met het district en hun buurt, dan de hoger opgeleiden.

- Gegeven de diverse, zowel bivariaat als multivariaat, resultaten voor de melders kunnen we stellen dat de groep van Deurnse melders heterogener is dan aanvankelijk ingeschat. Uit de multivariate analyse blijkt immers duidelijk dat een melder zich minder sterk verbonden voelt met het district en zijn buurt dan de niet-melders, waardoor we kunnen besluiten dat we een onderscheid moeten maken tussen de drijfveren van melders om een melding te maken. Hierbij onderscheiden we twee drijfveren, waarbij melders problemen melden enerzijds vanuit een bekommernis om het welzijn van hun buurt en om zo mee te werken aan een instandhouding of verbetering van de leefbaarheid van hun buurt, en anderzijds vanuit een mate van diepe ontevredenheid over problemen in de buurt die ervoor zorgen dat men niet (meer) graag in Deurne of in zijn buurt woont.
- Maar liefst 63,7% van de Deurnse antennes verneemt zelden of nooit iets over de districtsraad. Dit terwijl we aantonen dat regelmatig iets vernemen over de districtsraad leidt tot een sterkere legitimering van het lokale bestuur bij de Deurnse bevolking. Zo leidt regelmatig contact immers tot, ten eerste, een hoger vertrouwen in dit orgaan (hoewel het districtsbestuur in vergelijking met de Antwerpse gemeenteraad reeds goed scoort), ten tweede tot een groter percentage van de antennes dat het districtsniveau geschikter vindt om lokale problemen aan te pakken dan de stad Antwerpen en ten slotte ook tot een groter aandeel van de antennes die zich tot het districtshuis zouden wenden als zij de lokale overheid wensen te contacteren.
- Het zelden iets vernemen over de districtsraad en de beperkte interesse van de Deurnse antenne in de lokale Deurnse politiek, brengt ook nog een ander nadeel met zich mee. Het weerspiegelt zich immers in de (beperkte) naambekendheid van de Deurnse politici. Aan Deurnse politici met enige naambekendheid die actief zijn op het lokale niveau kan men evenmin een officiële functie linken.
- In vergelijking met 2004 maken meer Deurnenaars een juiste inschatting van de bevoegdheidsverdeling tussen het district en de stad Antwerpen. Niettemin is de

bevoegdheidsverdeling een complexe aangelegenheid waardoor het moeilijk blijft voor de districtsbewoners om een juiste inschatting te maken.

Bibliografie

BROWN, G., BROWN, B. en PERKINS, D (2004), 'New housing as neighborhood revitalization: Place attachment and confidence among residents' in *Environment and Behavior*, 36, 749-775.

ELCHARDUS, M. en SMITS, W. (2002), '*Anatomie en oorzaken van het wantrouwen*', Brussel: VUB Press.

FRIED, M. (2000), 'Continuities and discontinuities of place' in *Journal of Environmental Psychology*, 20, 193-205.

GUSTAFSON, P. (2006), 'Work-related travel, gender and family obligations' in *Work, Employment and Society*, 20, 513-530.

GUSTAFSON, P. (2009), 'Mobility and Territorial Belonging' in *Environment and Behavior*, 41, 490-508.

HAY, R. (1998), 'Sense of place in developmental context' in *Journal of Environmental Psychology*, 18, 5-29.

HUYSE, L. (1997), '*Van vertrouwenscrisis tot bewust burgerschap*', Koning Boudewijnstichting.

LEWICKA, M. (2005), 'Ways to make people active: The role of place attachment, cultural capital and neighborhood ties' in *Journal of Environmental Psychology*, 25, 381-395.

PUTNAM, R. (2000), '*Bowling Alone: the collapse and revival of American community*'. New York: Simon & Schuster.

SAVAGE, M., BAGNALL, G. en LONGHURST, B (2005), '*Globalization and belonging*', London: Sage.

THIJSEN, P. (1999), '*Een nieuwe toekomst voor het concept "politieke aliënering"? Zoektocht naar een empirisch en theoretisch vruchtbare conceptualisering*'. Antwerpen: UIA, Faculteit Politieke en Sociale wetenschappen.

VAN ASSCHE, D. (2005), '*Binnengemeentelijke decentralisatie in Antwerpen: Herstel van het vertrouwen? Zoektocht naar het belang van lokale politiek*'. Antwerpen: UA, Faculteit Politieke en Sociale Wetenschappen.